Celje, sobota, 17. oktobra 1953

LETO VI. — ŠTEV. 41 — CENA 8 DIN

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Uredništvo: Celje, Titov trg 1. Pošt. pr. 12. Tel. 26-07. Ček. račun 620-T-250 pri NB FLRJ v Celju. Tisk Celjske tiskarne. Četrtletna naročnina 100, polletna 200, celoletna 400 din. Izhaja vsako sobote. Poštnina plačana v gotovini.

Savinjski vestnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI MESTA CELJA, OKRAJEV CELJA-OKOLICE IN ŠOŠTANJA

Nož, ki je zabodel vsa naša srca...

Bil je čisto preprost četrtkov večer. Večer, kakor ga državljani preživljaje po trudapolnem dnevu. Misli ljudi so bile zavzete z drobnimi skrbmi, ki vežejo človeka na ožjo skupnost v družini. Mestne ulice so bile živahne, v kino dvoranah so čez platno polzele slike, v gostilnah so se prijatelji razgovarjali ob dobri kapljici. Skratka večer, kakor ga preživljajo ljudje, ki so daleč od vsake težke, turobne misli, ki kljub napetemu mednarodnemu vzdušju gledajo z optimizmom na bodočnost in razvoj dogodkov.

Dobro se spominjam, da mi je nekoč nek inozemec dejal, da je vzdušje jugoslovanskih narodov politični termometer sveta. No, če to drži, je ta večer živo srebro bilo potisnjeno globoko pod rdečo črto resne nevarnosti za mir.

Sedimo v »Unionu«. Prizori živobarvnega in razkošnega revijalnega filma »Plavajoče gledališče« se razgrinjajo pred nami. Nekomu v užitek in zadovoljstvo, drugemu zopet bolj zaradi preganjanja dolgočasja. Tedaj pa, kot v ironijo, kot izstreljen slučaj udari sredi mogočnih akordov črnskega pevca o »Stari reki Mississippi«, ki toži o rasni mržnji in suženjstvu, med nas kot strela iz jasnega:

Tovariši! Italijani so zasedli Trst!...

Nihče več ni zrl na platno. Nihče več slišal sentimentalne godbe in petja. Igralci »Metro Goldwin« so igrali sami zase. Množica je drla k izhodu.

Ob ogorčenem medvzkliku me je sprva spreletelo po vsem telesu. Tragične besede so me za hip omrtvile. Nisem mogel verjeti, da sem slišal prav. Nihče tega ni mogel verjeti, pa vendar je vse prevzeto z nekako magično silo sililo na ulico. Nekdo je poleg mene glasno klel. Mladi ženi za mano, ki se je krčevito držala lakta svojega moža, so zaplesale solze v očeh.

Naposled smo bili zunaj. Ni bilo toliko hladno, kolikor je množico stresalo po životih. Preveliko razburjenje, prekipevajoče ogorčenje, razplamtela jeza... Vse to je do zadnjega tkiva vladalo nad živci ljudi. Nekdo je skočil na reklamni zid pred vhodom. Njegovega glasu nisem spoznal, čeravno sem kasneje spoznal govornika. Bil je spremenjen, hripav, poln srda. Toda kdo bi sedaj pazil na barvo glasu. Kdo bi se oziral na to, da je nekdo začel govoriti spontano, brez priprave, kdo bi gledal na formulacijo stavkov. Ta trenutek je hotel vsak vedeti vsaj nekaj podrobnosti, vsaj drobec potankosti te kratke novice, ki je toliko boleča.

Vse kar nam je povedal, je bilo megleno, edino to nam je postalo jasno, da so nas izdali naši zapadni zavezniki, da je kršena ustanovna listina, Atlantsko povelje, da je Trst zahrbtno prodan našim sovražnikom, morilcem naših narodov v bližnji preteklosti.

Pa še potem, ko smo bili vsaj za silo seznanjeni z dogodkom, nam ni šlo v glavo, da bi moglo biti vse to res.

Tovariš, o katerem moram reči, da je sproti in zanesljivo sledil dogodkom v notranji in zunanji politiki, se mi je približal in vprašal:

Povej mi. Od časopisa si, najbrž boš vedel več kot vemo nekateri drugi. Kaj je pravzaprav? Je to res. Ni morda vse skupaj le zlohotna parola.

Tovariši. Vsa jugoslovanska mesta ogorčeno protestirajo. Ljubljana je polna demonstrantov. Dvignimo tudi mi Celjani svoj glas...

Torej je naposled le res. Človek se najtežje spoprijazni z resnico, ki boli. Ta pa je bolela, kot še nobena do sedaj. Resolucija Informbiroja, ki je bila po načinu prav tak zahrbten nož, ni zdaleč tako pretresla src naših ljudi.

Sprevod demonstrantov je zahrumel po celjskih ulicah.

V tem in vseh naslednjih trenutkih je mogel svet videti, koliko Jugoslovanom pomeni Trst, kako jim je pri srcu svoboda, kako ljubijo neosvobojene brate v zamejstvu. Ljudje, ki so se vse do tega trenutka tako tesno oklepali mirovne politike svoje vlade, ki so tako optimistično verjeli v pravičnost. O, narod! Tvoja pravičnost, tvoja miroljubnost, tvoja ljubezen do domovine, tvoja želja po sožitju, kako grdo so te ogoljufali sredi tvojega miroljubnega snovanja in gradnje lepšega življenja. Kaznovali so te za tvojo poštenost...

Kot levinja, ki ljubeče umiva svoje mladiče in skrbi le za njih varnost in življenje, se je v tem hipu zbudil v ljudeh srd. Nekdo je narod ranil tako hudo, da je »politično živo srebro« podobno viharju navrelo visoko nad rdečo črto.

V tem hipu miroljubni ljudje niti za trenutek niso podvomili, da bi na povelje v naslednjem trenutku bili pripravljeni prelivati kri, tujo in svojo. Vojaki so se pomešali med meščane. Samo na zunaj si jih mogel ločiti, znotraj, v mislih, v besedah, ogorčenem vzklikanju pa so ta hip postali vojaki vsi. Manifestacija je postala manever celotnega ljudstva. Manever? To je premalo. To je bila spontana mobilizacija. Kdor bi v tem trenutku bil toliko predrzen in bi skušal napasti to razjarjeno množico, bi se mu nemara slabše godilo, kot se je fašističnim okupatorjem. Nikoli naši ljudje niso bili bolj strnjeni, bolj enotni, bolj pripravljeni. Ta hip je lahko še največji godrnjavec spoznal, da proti temu toku znotraj naših meja ne bi mogel plavati nihče. Brez razlike na stopnjo privrženosti naši stvarnosti, brez razlike na svetovni nazor, brez razlike na vero, na še to ali ono vprašanje, ki so v preteklih dneh in letih še razdvajali posameznike, so bili tokrat ljudje na eni sami ploščadi.

*

Volja in odločen odgovor Jugoslovanov je planil v svet. Svet pa se je zdrznil. Narod, ki je vajen napadov v hrbet je trdoživ. Napadeni se še bolj trdovratno bori. Samo pomilujemo še lahko tiste ljudi, ki so računali, da bo ta zahrbten napad zrušil narodno težnjo. Res je, dvorezni nož je ranil vsa jugoslovanska srca. Pa jih je tudi strnil v neomahljivo steno, v pravcato trdnjavo, pred kakršno še tako lisičja diplomacija zgubi svojo moč in blesk.

J. Kr.

UMAKNITE SVOJ SKLEP, DOKLER NE BO PREPOZNO!

TITOVE BESEDE V LESKOVCU IN SKOPLJU — BESEDE VSEGA JUGOSLOVANSKEGA LJUDSTVA:

V trenutku, ko bo prvi italijanski vojak vkorakal v cono A, bomo vkorakali v to cono tudi mi

Predsednik republike Josip Broz Tito je govoril v nedeljo dopoldne v Skoplju pred več kot 250.000 ljudmi, ki so se zbrali na mogočni proslavi desetletnice ustanovitve makedonskih brigad.

Potem ko je pozdravil makedonsko ljudstvo in mu čestital k temu velikemu prazniku, je v glavnih obrisih spomnil zbrano množico na dogodke iz narodnoosvobodilne borbe makedonskega ljudstva, predvsem na osvajalne težnje, ki jih je imela Italija do Makedonije. Nato pa je prešel na tržaško vprašanje. Omenil je svoj sobotni govor v Leskovcu ter dejal:

»Zakaj sem včeraj tako odkrito in pravično — ne ostro, marveč pravično — postavil to vprašanje? Prvič zato, da bi naše ogorčeno ljudstvo spričo tega vedelo, da mi, ki smo na vodilnih mestih, mislimo, kar misli vse naše ljudstvo. Da z nikomer ne paktiramo o tem vprašanju, da mi, ki vodimo zdaj važna vprašanja Jugoslavije sploh in zunanje politike še posebej, nismo nobeni trgovci, marveč sinovi svojega ljudstva, s katerim smo se v veliki osvobodilni borbi skupaj borili, da smo ljudje, ki skupaj z ljudstvom preživljamo vse trpljenje, vse tegobe in vse radosti v graditvi socializma, pripravljeni dati svoja življenja, kakor smo bili zmeraj pripravljeni dati svoja življenja, če bo to potrebno. Drugič, govoril sem tako, ne ostro, marveč pravično zato, da bi v tujini vedeli, kako daleč so že šli in da mi naprej ne moremo, pa tudi nočemo iti, da bi v tujini vedeli, da govorimo resno, da se ne šalimo, marveč da je za našimi besedami tudi akcija, da, to je akcija vsega našega ljudstva!

Vem, da vam je že znano, da je moj včerajšnji govor naletel pri mnogih krogih v tujini, ki se jih to tiče, na neugoden odmev. Nič drugega tudi nisem pričakoval, moral pa sem povedati, kar mi mislimo, in zato sem govoril. Nam očitajo, da grozimo z zbiranjem čet. Mi pa ne delamo nič drugega kakor tisto, kar so delali Italijani že pred dobrim mesecem, ko so zbrali čete na naši meji. Že na Okroglici in v Splitu sem rekel, da nočemo takoj odgovoriti z zbiranjem čet, ker se nam zdi to z njihove strani komedija. Rekel sem tudi, da bo še čas, če bomo videli, da so koristi naše dežele ogrožene, da pridemo tja! Zdaj pa je prišel čas za to in mi smo morali odriniti tja. Zdaj je čas, ko smo mi to morali storiti, ko moramo storiti vse, seči po vseh zakonitih sredstvih, da preprečimo novo izdajalstvo nad našo deželo.

Zunaj pravijo: Hm, Tito more vse, česar ne more Pella v parlamentu. S tem hočejo reči, da Tito more, če hoče, tudi prodati kak del dežele Italijanom. Ne, jaz tega ne morem, jaz tega ne morem in tudi nočem storiti. Nadalje pravijo: Tokrat se Tito ravna po ulici, po množicah, moral pa bi množicam komandirati. Ne, jaz sem pozvan samo, da komandiram vojski, kadar bo to potrebno, ljudstvu pa nisem nikoli komandiral in mu tudi ne smem komandirati. Ljudstvo se ne komandira. Zunaj so govorili in še govore, da sem diktator. Tole je diktator! (Tovariš Tito pokaže na zbrano ljudstvo, ki viharno odobrava njegove besede.) Tu je diktator! Ljudstvo samo diktira svoje pravice, ljudstvo samo ima pravico povedati, kaj hoče. Diktatorjem pa v naši deželi ni mesta. To bi morali vedeti!«

»Nam so rekli, da je treba Italijane pustiti, da bodo upravljali cono A. Zdaj so že nekoliko popustili in ne bodo poslali njihovih čet v to cono, marveč šele pozneje. Jaz pa pravim, da bomo mi zmeraj pazili na to, ali bo italijanski vojak stopil v cono A. V trenutku, ko bo tja vkorakal, bomo vkorakali v cono tudi mi.

Prepričan sem, da bosta tudi tokrat zmagala zdrav smisel in želja, da stvari ne bi še bolj zaostrili, ker smo res že prišli do skrajne meje.

Kaj bi imeli od tega, če bi se mi jutri spoprijeli z Italijani? Če mislijo to, naj nas puste same z Italijani, da bomo mi to uredili. Zakaj bi odlašali s to zadevo za bodoče. Zakaj bi odlašali s to zadevo na jutri, če jo lahko uredimo danes s tistimi sredstvi, s katerimi jo bomo morali reševati jutri? Tu namreč miru ne more biti. To ni nobena baza za sodelovanje. Kaj mislijo doseči s tem? Mar mislijo, da se bomo mi čez dva ali tri dni ohladili? Da, mi smo hladni, toda v svoji hladnokrvnosti delamo tisto, kar se nam zdi potrebno. Mi smo hladnokrvni povsod, kjer menimo, da se je treba ustaviti, da se ni treba predaleč zaleteti, ker smatramo, da bi lahko šlo za mnogo več in važnejšega, kakor je trenutno zadeva, za katero se borimo. Mi smo v tem hladni, toda ne glede na vse to, kar se je doslej zgodilo in kar smo govorili, smo pripravljeni ponuditi roko Italijanom, zavezniki pa naj vplivajo na Italijo, povedo naj jim, da je mnogo važnejše prijateljstvo z Jugoslavijo, kakor je vprašanje Trsta, vprašanje cone A.

Zavezniki naj jim povedo, da je prijateljstvo z Jugoslavijo mnogo važnejše, potlej pa bomo videli, ali bočejo poslušati. Toda ne, zavezniki od Italijanov tega niso zahtevali.

Zakaj bi mi zdaj privolili v to? Včeraj sem rekel, da je že slišati glasove, da je treba Jugoslaviji odreči sleherno pomoč, če bo vztrajala pri svojih zahtevah. Danes se je moje predvidevanje v določenem smislu uresničilo. Nekateri ljudje, in sicer vodilne uradne osebnosti, so že začele govoriti, da nam ni treba dati pomoči. Danes poudarjam to, kar sem rekel včeraj: Mislili so, da nas bodo z dajanjem pomoči spravili v položaj, da se bomo odrekli tistemu, kar je naše! Žal nam bo, če pride do tega, toda pripravljeni smo na največje žrtve za nadaljnjo graditev socializma v naši deželi.«

Našega potrpljenja je konec

Nad 100.000 ljudi iz južne Srbije se je zbralo v soboto v Leskovcu na proslavi desetletnice ustanovitve južno-moravskih brigad. Na proslavi je, navdušeno pozdravljen od množice, govoril predsednik republike Josip Broz Tito. Iz njegovega govora posnemamo nekatere najvažnejše misli o zadnjih dogodkih v zvezi s tržaškim vprašanjem.

Po krajšem uvodu je tov. Tito prešel na zadnje dogodke v zvezi s Trstom. Poudaril je globoko krivico, ki so jo zapadni zavezniki prizadejali jugoslovanskim narodom s tem, da so se odločili predati Trst in cono A Italiji. »Nas so iznenada postavili pred izvršeno dejstvo,« je dejal tov. Tito. »Toda za nas ni izvršeno. Naša dežela se je že večkrat znašla pred zelo težavnim položajem. Moram reči, da smo danes spet pred res zelo delikatnim položajem. Storiti pa moramo,« je poudaril tov. Tito, »kar je v interesu nas samih. To moramo storiti tokrat, ker ne moremo več verjeti nikomur razen samim sebi, svoji odločnosti, svojemu dostojanstvu in svojim pravicam.

Na Okroglici sem govoril zelo resno, kaže pa, da so me na Zahodu napačno razumeli misleč, da gre za propagando. Propagando pred 300.000 ljudmi. Ne, govoril sem tisto, kar misli vse naše ljudstvo in zelo odkrito sem rekel, da bomo vkorakanje italijanskih čet v cono A smatrali za dejanje agresije proti naši državi. Danes s tega mesta, tehtajoč sleherno besedo, izjavljam, da tisto, kar sem rekel na Okroglici, velja tudi danes, da mi tako gledamo tudi danes in da bomo storili vse ustrezne ukrepe, da bomo tisto, kar smo rekli, tudi realizirali, da bomo tako tudi ravnali.

Našega potrpljenja je konec,« je poudaril tov. Tito. »Leta in leta smo delali vse mogoče, da bi prišlo do nekakšne rešitve, ki naših koristi ne bi preveč okrnila, da pa bi vendar ustvarila znosen položaj v tem delu Evrope. Na vse to pa so bili gluhi in delali so po svoje. Danes, ko stojimo pred tako stvarnostjo, smo sklenili zaščititi naše koristi v duhu Ustanovne listine Združenih narodov in imamo pravico uporabiti vsa sredstva, ki jih ta listina predvideva, vštevši oboroženo silo, če bo potrebno, kajti njihovo dejanje je enostransko, prekršili so mirovno pogodbo, mi pa imamo pravico nastopiti proti tej kršitvi. Želel bi, da bi vzeli to resno, ker mi po tej poti ne moremo več naprej. Mi zahtevamo, da umaknejo ta svoj sklep, ki je nemogoč in ki ga mora vsak pošten človek na svetu obsoditi. Zadovoljevati skomine italijanskega imperializma na račun male dežele, ki je za skupno stvar prelila toliko krvi, to je več kot nerazumljivo in mi se s tem ne bomo sprijaznili.«

Tov. Tito je nato obvestil zbrano množico, da so zaradi teh dogodkov ukazali našim četam, naj vkorakajo v cono B kot okrepitev tamkajšnjemu odredu. Govoreč o enostranskem sklepu zahodnih vlad je tov. Tito dejal, da so s svojo enostransko deklaracijo silno škodovali prijateljstvu našega ljudstva in zdaj je v srcih naših ljudi dvom glede njihovih manevrov. S tem v zvezi je dejal: »Popravite to, dokler ni prepozno! Popravite, dokler ne bo prepozno, zakaj hitro lahko pride čas, ko se to ne bo dalo več popraviti, če boste šli naprej po dosedanji poti.«

Ob koncu je tov. Tito podal zadnji naš predlog za ureditev tržaškega vprašanja. Rešitev bi bila v tem, da bi vzpostavili dve avtonomni enoti, od katerih bi ena, ki bi obsegala sedanjo cono B z vsem zaledjem cone A, ki je naseljeno s Slovenci, bila avtonomna enota pod jugoslovansko suverenostjo za določeno vrsto let, mesto samo pa prav tako z avtonomnimi pravicami pod italijansko suverenostjo, s tem da ne bi imel nihče pravice raznaroditi manjšine na svojem ozemlju.

Proti krivičnemu sklepu odgovarja ljudstvo z odločnim: NE!

OGORČENE MNOŽIČNE DEMONSTRACIJE V CELJU — VAL OGORČENJA JE ZAJEL TUDI VSO CELJSKO OKOLICO IN DOSPEL DO ZADNJE POHORSKE VASICE — LJUDSTVO NE BO ODNEHALO Z DEMONSTRACIJAMI, DOKLER NE BO VPRAŠANJE TRSTA PRAVIČNO REŠENO

Čim se je po Celju v četrtek zvečer razširila vest o krivični in podli izročitvi Trsta in cone A Italiji, so Celjani napolnili celjske ulice ter dali duška svojemu ogorčenju nad tako zahrbtno rešitvijo. V petek dopoldne pa so se zgrnile tisočglave množice Celjanov in mladine pred Domom OF. Na protesno zborovanje, kakršnega v Celju že dolgo ne pomnijo, so prihajali v povorkah z zastavami, transparenti in godbami delavci iz tovarn in šolska mladina. Od protestnih vzklikov in godbe je kar donelo po celjskih ulicah. Demonstrantom je spregovorilo več govornikov, katerih govori so bili venomer prekinjani z dolgotrajnimi protestnimi vzkliki: Življenje damo, Trsta ne damo! — Dajte nam puške, gremo v Trst! — Armija je čvrsta, mi ne damo Trsta! — Brez naše privolitve ni rešitve! — Ne maramo takih zaveznikov! itd. — Med protestnimi klici so izražali enotnost in zaupanje v naše vodstvo in armado z dolgotrajnim skandiranjem: »Mi smo Titovi, Tito je naš! — Tito — Armija!«

Večtisočglavi množici je med drugimi spregovorila tovarišica Olga Vrabičeva, sekretar ZKS mesta Celja, ki je med drugim dejala: »Kot strela z jasnega neba nas je zadela sramotna izdaja naših bivših zaveznikov s predajo Trsta in cone A Italiji. Kako si upajo kaj takega storiti sami, brez naše privolitve in brez Organizacije združenih narodov prav v času, ko zaseda Generalna skupščina! S tem so napravili nepopisno krivico ne samo našim narodom, temveč vsem miroljubnim narodom sveta. Naj pomnijo ti gospodje, da smo mi dobri zavezniki, ne damo se pa prodati za pomoč, ki so jo dajali našim narodom. Naj vedo, da geslo »Tujega nočemo — svojega ne damo!« ni samo fraza, temveč ga bomo tudi uresničili, če bo treba zaščititi naše pravice.«

Tovariš Albin Medved, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta, je začel govor z vzklikom: »Čigav je Trst? Naš! Tako govori 16 milijonov Jugoslovanov. Nikdar se ne bomo strinjali s to podlo in krivično rešitvijo tržaškega vprašanja, zato jih pozivamo, da odnehajo, kajti ne odgovarjamo za posledice, ki bi nastale. Ne dovolimo, da bi nagradili fašistične napadalce! Pri tej podli kupčiji je tudi papeževa kuhinja vmes, ki podpira italijanski fašizem. Mi pa smo enotni bolj kot kdaj koli, tržaškega ozemlja ne bomo nikdar prepustili italijanskim fašistom.« Svoj govor je zaključil: »Tovariš Tito, pokliči nas, mi smo pripravljeni!«

Ostali govorniki, med njimi zastopnik JLA in zastopnik mladine, so med drugim poudarili, da se zavezniki motijo, če mislijo plačevati svoje račune z našim ozemljem. Jugoslovansko ljudstvo se bo uprlo, kot je to že neštetokrat pokazalo v svoji zgodovini. Kajti, če so oni zahrbtni, smo mi pripravljeni braniti svoje pravice. Zahtevamo, da takoj prekličejo ta sramotni sklep, dokler ne bo prepozno. Tovarišica Urbančičeva je v imenu celjskih žena ostro obsodila to sramotno kupčijo in protestirala proti krivičnim sklepom z besedami: »Tudi celjske žene smo pripravljene braniti našo zemljo, nikdar ne bomo dovolile, da bi na slovenskih tleh vzgajali naše otroke drugače kot jih vzgajamo me.«

(Nadaljevanje na 2. strani)

Protestno zborovanje pred Domom OF

Pogled po svetu

Prejšnji teden smo nehali z Italijo, ki je po amerikanski pogodbi s Francovo Španijo takoj dvignila glavo, pravzaprav pa svoj krvavi klerofašistični gobec. Ves svet se je ozrl na naš Trst, eno najbolj znanih svetovnih luk v zadnjem stoletju, stoletju industrije in svetovne trgovine v pravem smislu besede. Ta Trst leži v coni A in je po ozkem koridorju še vedno navezan na italijansko državo in se je kljub nasprotnim določilom mirovne pogodbe vsa leta po vojni italijanski položaj v njem s pomočjo ZVU (zavezniške vojaške uprave) vedno bolj krepil, tako da je naslednik Giolittijeve, Mussolinijeve in De Gasperijeve vlade dosegel od ZVU doslej največjo politično napako zapadnega sveta: Amerika in Anglija sta načelno pristali, da dobe Italijani suverenost v tržaški coni A. Pilatovska gesta Foreign Officea in White Housea ni nekaj novega v njeni politiki do manjših držav in do tako imenovanih »nehistoričnih narodov«. Jugoslovanski narodi poznajo »zvestobo in značajnost zapadnih zaveznikov še iz časa, ko se je Evropa pečala z »bolnim možem« ob Bosporu«, še bolj pa iz l. 1915, iz časov Rapalla in koroškega plebiscita. Angleži baje zelo čislajo versko igro »Everyman« (Slehernik). V tej igri pravi bogatin: Tako sem sam pri sebi rekel, da bi vas kupil in prodal vse, kar vas je, brez vseh težav, in ne bi še z očesom trenil.« Da, tako nekako bi rekel kak lord konservativne stranke še danes. Toda, gospodje porutanci, časi se spreminjajo in s časom se ljudje tudi naveličajo lordskih manir: Ali se ne bi bilo dobro spomniti, da so isti ljudje, ki hočejo izročiti cono A italijanskemu neofašizmu bojda zato, ker je Italija bolj »demokratična« dežela kakor Jugoslavija, leta 1943 terjali invazijo skozi ljubljanska vrata, da bi tako z oboroženo silo preprečili nastanek nove Jugoslavije ali ustvarili vsaj nekaj takega, kar se jim je posrečilo storiti v Grčiji? Ali niso ti isti ljudje podpirali ne samo ostanke četništva, temveč celo največjo sramoto človeštva — ostanke ustaštva? Na njihovi strani je bila moč, bil je denar, velikanska večina zlata, kar ga premorejo trezorji največjih Morganovih bank, na njihovi strani črna garda okorelega srednjeveškega katolicizma, vse, kar na svetu nekaj premore. In vendar! Ni se jim posrečilo. Niso našli pri nas ljudi, ki bi se jim dali. Tu, pri nas je zdaj nekaj drugega, kakor pa je bilo pred l. 1941. In naj jim v brk vsemu, kar se godi v Trstu in kar se bo še zgodilo, zapišemo, kar smo že nekajkrati na tem mestu zapisali: Essetai emar..., prišel bo dan, ko bodo ostali sami, prišel bo dan, ko se bodo njihovi, danes na videz trdni svetovni imperiji, zrušili. A čemu prerokbe na dolgi rok. Volja svetovnih množic se jasno kaže v kolonialnih gibanjih po Afriki in Aziji, volja narodov, ki se osveščajo in rasto v svobodo, pa dobiva svoj glas v OZN, ki na sleherni način obsoja imperialistični način reševanja mednarodnih vprašanj. Predsednik naše države Tito in drugi visoki funkcionarji so v zadnjem tednu govorili ne samo v svojem imenu, marveč v imenu vseh tistih držav, ki nočejo prenašati diktata velesil. Naša nota Angliji in Ameriki, naša zahteva po konferenci štirih in drugi naši ukrepi, vse je eno samo globoko prepričanje v možnost mednarodnega sodelovanja in sporazumevanja. Danes, ko to pišemo, šest dni po objavi najbolj nesramnega akta velesil po letu 1945, se že vidi, da je srditi odpor Jugoslovanov, jasno izražen s Titovimi govori po vseh republikah naše države, že spravil naše hinavske zaveznike k razmišljanju in da bo tržaško vprašanje rešeno tako, da bo v skladu z veljavnimi mednarodnimi normami. Naj se Pella zateka k vsemogočnemu, papež pa naj mašuje pontifikalno mašo za Istro! Tudi to za nas ni nič novega. Tako so vedno delali fašisti. Tudi Hitler je v svojih govorih molil k Previdnosti.

Mi pa se zanesemo na simpatije svetovnih ljudskih množic, ki so na naši strani.

Spričo angloameriške nesramnosti v Trstu se nam zdi naravnost naiven načrt, ki ga razvija nekdanji ameriški poslanik v Moskvi, gospod Georges Kennint. Ta bi rad atlantski zvezi in evropski skupnosti odbil vsako vojaško naperjenost in ustvaril pogoje za nenapadalni pakt med ZDA in Sovjetsko zvezo. Čeprav pozdravljamo sleherni poskus, da se svet pomiri, vendar nas izkušnja uči, da pri takih poizkusih težko gre brez mešetarjenja z malimi narodi. K sreči imperialistična praksa sama sebi sproti spodbija opore za take nečedne posle. Klerikalna evropska os Schuman, Adenauer in Pella ne more brez hinavščine. Schuman je Kennantov načrt razvijal že pred leti, prav tako kakor je De Gasperi l. 1945 hinavsko priznaval italijanske krivice nad slovanskim življem. Toda volka spoznaš po zobeh, ne po dlaki. Pri tehtanju zadnjih dogodkov ni naključje, da je glavni pobudnik za nekak nov Locarno na račun malih narodov ravno Winston Churchil. Ali so ga k temu silili zaključki laburistične konference v Margateu? Ali pa ga k temu tirajo potresi na najbolj trdnih ogliščih starinske stavbe, ki se imenuje Commonwealth? V Egiptu, v Perziji, v centralni Afriki, dogodki po vsem arabskem svetu, v Levantu? Morda oboje. Pa naj ga tira k temu karkoli, v Trstu je doživel to, kar pred desetimi leti v Rimu na sestanku z maršalom Titom, ki je tedaj, kakor sedaj, povedal voljo naših narodov: Tu smo mi gospodar! Ne moremo dopustiti, da bi drugi krojili našo usodo, ker se tudi mi ne silimo, da bi jo drugim.

Tako se naš socializem manifestira v mednarodnem svetu. Njegov glas sliši ves svet. Pritrjujejo mu vsi, v svojem človeškem in narodnem ponosu ponižani in razžaljeni. Mi to dobro vemo, zato pogumno zremo v prihodnost.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proti krivičnemu sklepu odgovarja ljudstvo z odločnim: Ne!

Z zborovanja so poslali protestne resolucije vrhovnemu poveljniku oboroženih sil maršalu Titu, Generalni skupščini OZN, Izvršnemu svetu v Beograd, državnemu sekretariatu za zunanje zadeve, tovarišu Edvardu Kardelju in ameriški ambasadi v Beogradu. Protestne resolucije so poslali tudi mnogi delovni kolektivi, med njimi tovarna Aero, Celjska tiskarna in rudnik Zabukovca.

Po končanem zborovanju se je razvila po celjskih ulicah povorka, v kateri so udeleženci še dolgo demonstrirali proti krivičnim sklepom.

Demonstracije se vršijo tudi po vseh vaseh celjske okolice in so zajele vse vasi od Savinjske doline preko Kozjanskega pa tja do Pohorja. V mnogih vaseh so postavili slavoloke, po hišah pa so izpisane protestne parole. Rudarji iz Zabukovice demonstrirajo vsak dan, z godbo so prišli v Žalec trikrat in celo v Celje. Tudi v Laškem, Rimskih Toplicah in Rečici so ogorčeni ljudje spregovorili svoj odločni: Ne! Kmet iz male pohorske vasice je ogorčen dejal: »Poznam Italijane že iz prve svetovne vojne, bil sem v partizanih in če bo potrebno, bom zopet šel.«

Ko so se v torek dopoldne vrnili z mladinskega kongresa delegati, jih je celjska mladina pred postajo pričakala in jim priredila sprejem, ki se je pretvoril v veliko protestno zborovanje. Mladini sta spregovorila tovariš Šega, sekretar LMS za Celje-mesto, in tovariš Gradišnik, sekretar LMS za okraj Celje-okolico.

Demonstracije še trajajo vsak dan. V Celju ni dneva, da bi mladina že dopoldne ne izražala svojega ogorčenja, vzklikajoč po ulicah: »Življenje damo, Trsta ne damo!« Proti večeru pa se zgrinjajo na celjske ulice množice ljudi iz središča mesta ter v večurnih demonstracijah po ulicah izražajo svoj srd.

Ljudstvo ne bo odnehalo s protesti prej, dokler težka krivica, ki žge v srca, ne bo izbrisana. Celjani bodo demonstrirali vse dotlej, dokler ne bo dosežena pravična rešitev Trsta. —ma

V ŽALCU...

Demonstracije proti krivični odločitvi zahodnih sil o priključitvi Trsta in cone »A« Italiji so zajele tudi prebivalce Savinjske doline. V Žalcu so se v petek že v prvih jutranjih urah začeli zbirati ljudje iz trga in okoliških vasi, njim so se pridružili tudi rudarji in delavci iz keramične tovarne v Libojah. Množica je ogorčeno protestirala proti sklepom naših bivših zaveznikov, s katerimi hočejo spet trgati in deliti našo, s krvjo prepojeno zemljo tistim, ki so še pred nekaj leti krvoločno planili in pobijali naše ljudi v borbi za svobodo. Navdušena množica je sprejela besede sekretarja Okrajnega komiteja ZKS Celje-okolica tovariša Vinka Šumrada in člana občinskega komiteja ZKS iz Žalca tovariša Borisa Debiča z velikim odobravanjem. V imenu vseh navzočih sta povedala to, kar v teh odločilnih trenutkih vsi čutimo: »Tujega nočemo, svojega ne damo!«

V soboto zvečer so se pred Prosvetnim domom spet zbrali demonstranti iz Žalca, pridružili so se jim še rudarji iz Zabukovice s svojo godbo ter ponovno izrazili svoja čustva, da so kot en mož v vsakem trenutku pripravljeni braniti svojo domovino in svojo svobodo, ki smo jo tako drago plačali.

V SLOVENSKIH KONJICAH...

Vest o priključitvi cone STO k Italiji je tudi v Slovenskih Konjicah in vsej okolici bila sprejeta z največjo ogorčenostjo vsega prebivalstva, ki ni moglo verjeti, da so naši »zavezniki« zmožni izvršiti tako podlo dejanje. Delavci tovarne usnja Konus so se v petek zjutraj še pred delom zbrali na tovarniškem dvorišču k protestnemu zborovanju, na katerem so ostro obsodili ta ukrep. Mi smo osvobodili našo zemljo in samo mi lahko z njo razpolagamo, to je bil enodušni sklep konjiških usnjarjev, ki so ga v posebni resoluciji poslali tovarišu Titu. Podobno zborovanje so imeli tudi v ostalih podjetjih.

Kmalu po osmi uri zjutraj pa se je prebivalstvo Konjic, delavstvo iz podjetij, ki so prišli z zastavami, in šolska mladina pričelo zbirati na skupno zborovanje pred mladinskim domom, da tam izrazijo svoje misli in dajo duška ogorčeni odločnosti. Preko 2000 ljudi se je zbralo in tolikšnega števila v Konjicah že dolgo ne pomnijo. Predstavnike množičnih organizacij, ki so zborovalcem sporočili ta nesramen sklep, so navzoči večkrat prekinili s ploskanjem in vzkliki našemu vodstvu, Titu in JLA. »Nočemo takih zaveznikov, ki ne upoštevajo naših pravičnih zahtev in mednarodnih pogodb«, »Dol z morilci našega ljudstva« in podobni vzkliki so prekinjali govornike. »Dovolj nam je obljub, hočemo resničnih dejanj,« to je zahteva, ki so jo konjiški prebivalci poslali v resoluciji sekretariatu za zunanje zadeve FLRJ. Protestna pisma so poslali tudi volivci iz zborov volivcev, ki so bili te dni v okolici Slovenskih Konjic in na katerih so predlagali kandidate za nove ljudske poslance.

L. V.

V BRASLOVČAH...

Naša odločna in poštena borba za Trst in Slovensko Primorje je globoko odjeknila v srcih braslovške mladine. Njenim demonstracijam je sledila množica domačinov, ki jih je podžgala odkrita in ogorčena beseda tovarniškega sekretarja iz Polzele in braslovškega šolskega upravitelja ter spravila ves trg na noge. Delavska deputacija iz Polzele se je z mikrofonom priključila ljudskim demonstracijam, zahtevajoč našo narodno pravico.

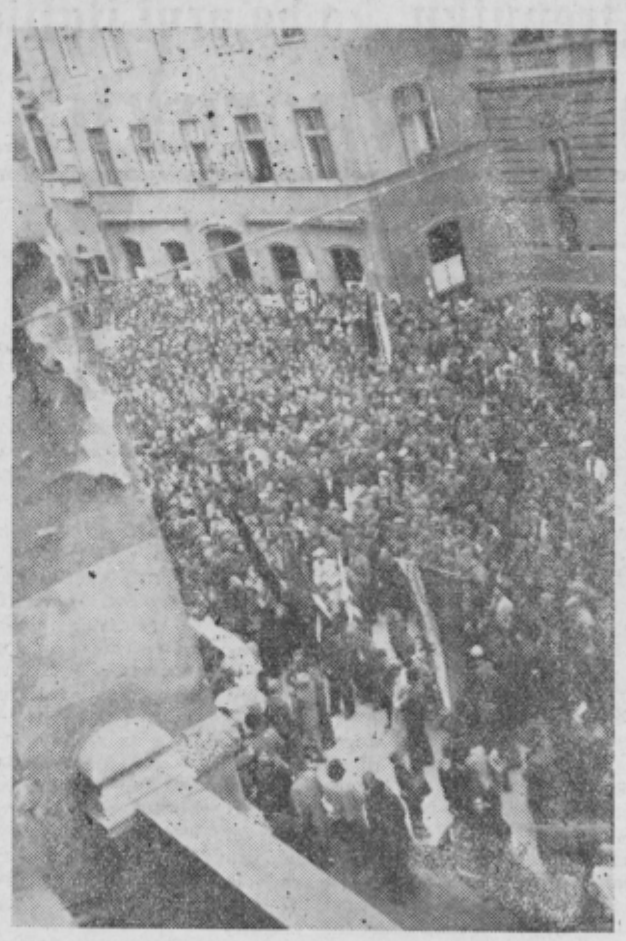

Manifestacije za pravično rešitev tržaškega vprašanja po celjskih ulicah

Tudi katoliški duhovniki celjskega okraja zahtevajo, da se tržaško vprašanje pravično reši

V sredo dopoldne so imeli katoliški duhovniki, člani in nečlani Cirilmetodijskega društva mesta Celja in celjskega okoliškega okraja v vrtni dvorani hotela Evrope v Celju protestno zborovanje proti najnovejšim nakanam Angloamerikancev okoli Trsta in cone A. Med številnimi duhovniki sta bila kot gosta še predsednik Verske komisije LRS tov. *Jože Lampret* ter zastopnik Okrajnega odbora SZDL tov. *Rajer*.

Po govoru tov. Uranjeka, ki je med drugim dejal, da se tudi slovenski katoliški duhovniki pridružujejo množičnim demonstracijam vseh jugoslovanskih narodov in v tem sprejemajo odločne besede naših narodov in maršala Tita — Mi odgovarjamo — nikoli! — ter v tej zvezi še zahtevajo, da se nevarni sklep vlad ZDA ter Velike Britanije prekliče, je zbor sprejel več resolucij. V pismu vsem katoliškim duhovnikom in svetovni katoliški javnosti so med drugim sporočili: Slovenski verniki in katoliški duhovniki smo ogorčeni nad izjavami visokih inozemskih cerkvenih in državnih funkcionarjev, ki se v svoji iredentistični gonji proti naši državi in našim narodom sklicujejo na vsemogočnega ter pri tem zlorabljajo svoje dostojanstvo za dosego krivične rešitve tržaškega vprašanja. — Ko proti takšnim načinom zlorabljanja vere in cerkve v temne namene odločno protestiramo, se obračamo na vas dragi sobratje in katoliški verniki vseh držav na svetu, da tudi vi dvignete svoj glas proti takšnemu delovanju, ki ni samo krivično do nas duhovnikov in vernikov, ampak tudi katoliški cerkvi izredno škodljivo. — Tudi mi zahtevamo, da se tržaško vprašanje reši pravilno, tako kot to predlagajo naši narodi in tov. Tito. — Prepričani smo, da katoliški duhovniki in katoliška javnost v svetu ne bo ostala ravnodušna in nas bo v tej pravični borbi podprla.« —

Vse resolucije so navzoči sprejeli z velikim odobravanjem.

K debati okoli tržaškega vprašanja se je oglasil v imenu katoliških duhovnikov trboveljskega okraja tudi tov. Šmon, ki je dejal, da se tudi oni pridružujejo vsem našim narodom in da bodo z njimi delili usodo. — »Mi bomo ostali na strani našega ljudstva!«

Proti koncu zborovanja je govoril še o položaju Beneških Slovencev tov. Lampret.

Taka je italijanska kultura

Bilo je po prvi svetovni vojni v kraški vasici. Oče, ki je bil učitelj, je poučeval še vedno slovensko. Dobro se še spominjam italijanskih črnosrajčnikov in vojakov s petelinjim perjem, ki jih je bila tiste dni vsak dan polna glavna cesta od Trsta proti Reki. Nam otrokom je bilo v zabavo, gledati to pisano množico vojakov. Radovedni smo pasli oči, oče in mati pa sta iz dneva v dan postajala bolj zaskrbljena. Le redko je na njihovem obrazu zasijal žarek veselja, katerega smo otroci od takrat pogrešali. Premajhni smo bili, da bi že razumeli, zakaj se je staršem obraz nenadoma zmračil.

Bilo je v drugem razredu ljudske šole. Nekega dne, kar na lepem, med poukom, vstopi v razred mož v črni srajci, škornjih in z bičevnikom v rokah. Očeta pokliče iz razreda. Čez nekaj trenutkov se tujec vrne in se predstavi kot novi učitelj. Takoj je začel s praktičnim fašističnim poukom. Pokazoval je s palico na sliko Mussolinija in kralja. Spraševal je v italijanščini kdo je to — otroci smo pa morali odgovarjati za njim v italijanščini.

Šele ko sem po končanem pouku stekel domov in našel mater vso objokano, sem se prav zavedal, kaj pomeni ta nenavaden obisk.

Tako so italijanski fašisti, ki toliko gobezdajo o tisočletni rimski »kulturi« odslovili slovenskega učitelja.

Sledili so težki dnevi. V šoli se je stopnjeval sistem poitalijančevanja vedno hitreje. Učili se nismo ničesar, razen italijanščine in italijanskih fašističnih pesmi. Prepevati smo morali vsak dan tudi po vasi, mahajoč z italijanskimi trobojnicami v rokah. Krepko zaušnico sem dobil nekega dne, ko se mi ni ljubilo prepevati.

Ni bilo dolgo, ko so nas vrgli iz šolskega poslopja, kjer smo stanovali. V predmestju Reke, v občinskih hišah, smo dobili skromno stanovanje. Majhni prihranki staršev so že skoraj skopneli. Oče je zaman stikal za službami. Treba je bilo prehraniti družino. Mati je pekla za majhen zaslužek popotnice ljudem, ki so trumoma odhajali s trebuhom za kruhom v tujino, možje v Ameriko, dekleta pa v Egipt... S tem delom je mati zaslužila komaj toliko, da smo se le s težavo preživljali.

Vsak dan sem taval lačen po mestu, vračajoč se iz Sušaka, kamor sem hodil v šolo. Na ulicah je kar mrgolelo pijane in nadute fašistične drhali. Doma sem največkrat dobil kos suhe polente, včasih pa 20 centezimov, da sem spotoma z rožiči tešil lačna otroška usta. Dan za dnem sem stikal z drugimi otroci po pristanišču, zbiral odpadke premoga in drv, pri ladijskih moštvih pa moledoval za odpadke kruha, ki so nam jih metali z ladij.

Po dveh letih lakote smo prekoračili mejo. Po neštetih prošnjah je očetu le uspelo, da je dobil službo v hribovski vasici na Štajerskem. Tako smo se rešili bede in lakote, v katero nas je pahnil italijanski fašizem.

Taka je bila usoda vseh zavednih Slovencev, samo zato, ker so bili in hoteli ostati Slovenci.

*

Minila so leta. Spominjam se dni, ko smo kot dijaki demonstrirali proti krivičnim rapalskim mejam in proti fašističnemu pohlepu, ki je zopet že stezal svoje kremplje po naši zemlji. Demonstrirali smo zaman, ker takratna hlapčevska vlada ni nudila opore ljudskim težnjam.

Prišlo je do druge svetovne vojne. Črna drhal je požigala, ropala in morila po naši deželi. V italijanskih taboriščih so umirali naši ljudje. Ljudstvo je ostalo, z orožjem v roki pregnalo rimsko volkuljo preko naših meja, misleč, da se ji nikdar več ne bodo pocedile sline po naši zemlji.

V to smo bili prepričani vsi, tudi Italijani, čeprav neradi. Po kapitulaciji Italije, ko smo vdrli skozi vrata taborišča svobodi nasproti, sem se večkrat pogovarjal o tem z italijanskimi delavci in kmeti. Pravil sem jim, da bo končno le napočil čas, da bo Primorska s Trstom osvobojena. Vsi so se strinjali s tem, saj so vedeli, da je Mussolini vojno izgubil, naši narodi pa bodo izšli iz vojne na strani zaveznikov kot zmagovalci. Vsem je bilo jasno, da druge rešitve ni in da je taka rešitev pravična.

Leta 1945. Narodnoosvobodilna vojska je z vseh strani potiskala okupatorja z naših tal. Četrta armada z juga je v naglih naletih hitela proti severu. Preko gozdov okrog Snežnika smo se spuščali proti Trstu. Bil sem med njimi. Na bivši jugoslovansko-italijanski meji, nekje v Vindišgrecovih gozdovih sem opazil obmejni kamen, na katerem je pisalo: Roma — doma! (Rim — vladaj!) V mržnji do krivice, ki je tlela že dolga leta v nas, smo izruvali iz zemlje ta sramotni kamen ob misli: »Nikdar več na naših tleh!«

Preko Ilirske Bistrice in Pivke smo hiteli dalje. Prišli smo tudi v mojo rojstno vas. Dolgoletno hrepenenje in želja se mi je izpolnila. Bil sem ganjen od veselja, da sem po tolikih letih videl svojo vas in še ob tako svečani priliki kot je osvoboditev. Z nepopisno radostjo se mi je izvila iz grla kitica partizanske pesmi, ki smo jo v najtežjih trenutkih tako radi prepevali: »In takrat s plamenečim bomo z nageljem rdečim spet privriskali v naše vasi«. Ni bilo časa, da bi se pogovorili z vaščani, le ob cesti smo se s solzami v očeh objemali.

Osvobojen je bil Trst. Naša brigada je vkorakala v Tržič. Tržačani in primorsko ljudstvo je Titove borce sprejelo z velikim veseljem, fašistom pa so se tresle hlače. Ni bilo slovenske vasi, da ne bi manifestirala svoje občutke do osvoboditeljev, katere so toliko let čakali. Skoraj na vsaki hiši je bilo z velikimi črkami izpisano geslo: »Tukaj je Jugoslavija!«

Še ni minil dober mesec, ko smo s težkim bolom v srcih zapuščali s krvjo osvobojene brate in se vračali preko Morganove črte. S solzami v očeh smo se poslavljali in s klici »kmalu nasvidenje!« — V svidenje smo verjeli zaveznikom, da dane besede ne bodo nikoli prelomili.

*

In danes? Mar naj danes dopustimo, da fašistične tolpe zopet vderejo v Trst in v naše slovenske vasi? Preveč gorja smo pretrpeli, preveč krivic smo požrli in predobro nam je še v spominu njihova »rimska kultura«. Ne, nikoli tega ne bomo dovolili! Nimajo pravice do naše svete slovenske zemlje.

Ogorčen in odločen glas ljudskih množic, ki se te dni razlega po vseh naših mestih in vaseh, se je zgrnil v mogočen: »NE!« Tudi kri, če bo treba, smo pripravljeni žrtvovati, da se sramotna zgodovina ne bo ponovila nikdar več.

Tone Maslo

Odločna beseda Celjanov:

Življenje damo — Trsta ne damo!

Čim se je v četrtek proti večeru razširila vest, da sta vladi ZDA in Anglije sklenili umakniti svoje čete iz cone A in Trsta ter poveriti upravljanje cone italijanski vladi, oziroma dovoliti italijanskim četam vkorakati v Trst, so se spontano zbirale na celjskih ulicah množice patriotičnih Celjanov in ogorčeno protestirale proti zahrbtnemu in napadalnemu dejanju anglo-ameriških »zaveznikov«. Pozno v noč so se čuli klici demonstrantov: »Življenje damo — Trsta ne damo!« — »Dajte nam puške, gremo nad Trst!« — »Smrt fašizmu — svoboda narodu!« »Tito-Armija« ter petje borbenih partizanskih pesmi.

Iz radijskih sprejemnikov je bilo povzeti, da je zajel val ogorčenja vsa naša mesta. Na noge se je dvignil Beograd, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Sarajevo, Skoplje, Novi Sad, skratka vsa patriotična javnost. Dvignili so se na noge delovni ljudje mesta in vasi in ogorčeno protestirajo proti največji krivici, ki je s tem storjena našim narodom, ki so dali največ žrtev za skupno zavezniško stvar.

Naše ljudstvo, enotno bolj kot kdajkoli prej strnjeno okoli našega vodstva in maršala Tita, je dalo odločen odgovor popuščanju italijanskemu imperializmu.

Naši zavezniki v pretekli vojni so s svojo anglo-ameriško deklaracijo še enkrat zadali našim narodom udarec, ki ga niso nikoli zaslužili in ga ne bomo mogli nikdar preboleti. Odgovor na takšno krivično kršitev mirovne pogodbe bo enak bolečini, ki jo čutimo v naših srcih.

Kaj so naši »zavezniki« s tem hoteli?

Ali se vladi ZDA in Velike Britanije ne zavedata, da s tem svojim sklepom rušita naše zavezništvo, ki ga jugoslovanski narodi niso nikoli izdali, medtem ko Italijani niso bili nikdar nikomur zvesti razen svojemu nenasitnemu pohlepu. S tem je dobil izdajalec nagrado za svoje izdajstvo in senca fašističnih požigalcev in zločincev se je zopet pojavila nad Trstom.

Ali se na Zahodu ne zavedajo, da ta akt daje samo potuho italijanskemu imperializmu, da je Trst le odskočna deska za nadaljnje prodiranje italijanskega imperializma. Ali je mar to nagrada za udeležbo Italije v Atlantskem paktu? Za udeležbo vojske, ki jo ni nikdar nobeden vojak cenil? Nagrada, mogoče za italijansko požiganje naših mest in vasi v pretekli vojni?

Ali si morda naši »zavezniki« žele takšno Italijo, kot je bila še pred kratkim. ko so fašistična letala bombardirala mirno londonsko prebivalstvo?

Mi take odločitve ne bomo sprejeli nikoli! Preveč gorja, zločinov, nasilstev in požigov so nam prizadejale ravno tiste italijanske divizije, ki so pripravljene, da vkorakajo v Trst.

Italijanskim imperialistom odločno odgovarjamo: v Trstu nimate kaj početi! Tržaško ljudstvo je ob podpori jugoslovanske vojske pregnalo fašistične bande iz Trsta že maja 1945 in nikoli ne bomo dovolili, da bi italijanski imperialisti zopet prelivali nedolžno kri NAŠIH BRATOV NA NAŠIH TLEH.

Ne bojimo se niti italijanskih groženj niti italijanskih divizij, ker jih že poznamo! Vsi naši narodi so danes odločno strnjeni okoli tovariša Tita in iz 16 milijonov naših src veje danes samo najodločnejša obsodba tega ukrepa in grenka bol proti temu brezpravnemu in nasilnemu dejanju, proti barantanju, v katerega nikoli ne bomo privolili.

Italijanom, kakor avtorjem tega krivičnega ukrepa kličemo, naj si še premislijo, kajti glas množic, ki ogorčeno demonstrira proti temu nasilju ni glas trenutnega razburjenja ljudi, temveč odločen glas, ki je nevarnejši kot nabita puška!

Ljudstvo in Armija sta eno!

NAŠI PRIMORSKI BRATJE SO PRINESLI MED LAŠKE RUDARJE VEDER DUH SONČNE GORIŠKE

Obisk Svobode iz Nove Gorice laškim rudarjem se je spreobrnil v pravo demonstracijo proti podli kupčiji s Trstom

Preteklo soboto so laškim rudarjem, članom Svobode iz Rečice, vrnili obisk Svobodaši iz Nove Gorice. V soboto so gostje napravili izlet na Šmohor. V nedeljo so si ogledali laške toplice, Laščani so jim pa priredili slavnostno kosilo, na katerem jih je pozdravil predsednik mestnega odbora tov. Ivan Vodovnik.

Popoldne so priredili skupaj s Svobodaši iz Rečice in Laškega kulturno prireditev, ki je postala prava manifestacija bratstva in enotnosti naših narodov. Vsi navzoči so na njej ogorčeno demonstrirali proti krivični in zahrbtni rešitvi tržaškega vprašanja.

Dvorana je bila nabito polna rudarjev in njihovih družin, ki so prišle pozdravit goriške brate in s tem še enkrat potrditi enotnost v borbi za pravično rešitev tržaškega vprašanja. Vsi pozdravni govori so bili prežeti z odločnostjo, braniti našo slovensko zemljo, po kateri zopet segajo italijanski imperialisti. Govorniki so obsodili zahrbtno in podlo barantanje Londona in Washingtona na račun naših s krvjo stečenih pravic in zagotavljali, da ne bodo nikdar dovolili italijanskim fašistom stopiti na naša tla.

V imenu okrajnega odbora SZDL Celje-okolica ter v imenu okrajnih društev Svobod je goste pozdravil tovariš Ivan Mrevlje. Sledili so pozdravi zastopnikov društev Svobod iz Rečice in Laškega, za prisrčen sprejem pa se je v imenu gostov zahvalil predsednik Svobode iz Nove Gorice tov. Peter Simoniti. Posebno tople in čustvene so bile besede goriškega rojaka tov. Marija Bratuža iz Laškega. Ganjen od lepih goriških pesmi je med programom vstal in se jim zahvalil, da so s svojo pesmijo prinesli med laške rudarje toliko vedrega duha iz sončne Goriške, tiste Goriške, katere ljudje so ravno zaradi svojih slovenskih pesmi morali trpeti in umirati pod italijanskim fašizmom.

Spored prireditve je bil kvaliteten. Od gostov je zlasti žel priznanje pevski oktet, ko je zapel nekaj pristnih goriških pesmi. Če bi ne bili pevci utrujeni od dolge poti, bi njihove prisrčne pesmi prav gotovo še bolj navdušile navzoče. Tudi recitacija o nabrežinskih kamnarjih je bila podana čustveno. Višek zadovoljstva pa sta nudili Goričeva in Taborjeva iz Laškega, ki sta ob klavirski spremljavi Malenškove iz Laškega odpele nekaj samospevov. Zlasti nežen in dokaj izurjen glas tov. Taborjeve, ko je zapela »Tam, kjer teče bistra Zila«, je bil nagrajen z dolgim ploskanjem. Tudi rudniška godba na pihala, ki je izpolnjevala dobršen del programa je vredna priznanja, saj se je pod vodstvom dirigenta Covnika zadnje čase vidno izboljšala. Za organizacijo programa ter za veselo vzdušje med prireditvijo in po njej pa gre zasluga družabnemu in agilnemu pevovodji rečiške Svobode tov. Juliju Goriču.

Ob slovesu so gostje obljubili, da bodo drugo leto zopet prišli med laške rudarje, saj je tov. Simoniti, ko se je v imenu vseh poslavljal dejal, da je bil najbolj srečen v svojem življenju takrat, ko je živel in delal med rudarji.

Izjave celjskih kulturnih in prosvetnih delavcev glede krivične rešitve tržaškega vprašanja

O nas, brez nas?

Nov Rapallo? Ali naj lepe besede o potrebi demokratičnih odnosov med narodi, o njihovi suverenosti in enakopravnosti v Atlantski karti ostanejo res le krpa papirja? Ali niso narodi sveta krvaveli v strašni vojni za nov svet, boljši od starega? Ali slovenska obala od Devina do Trsta, kjer je nekoč »Lepa Vida pri morju stala«, osvobojena s krvjo svojega ljudstva in vseh jugoslovanskih narodov, ne sme pripasti Jugoslaviji? Ali naj se nanjo vrnejo njeni stari fašistični krvniki na poziv naših zaveznikov? Ali naj se poraženi požigalci tržaškega Narodnega doma vrnejo v kraj svojih zločinov kot njegovi gospodarji? In k bazoviškim grobovom? In po tej prvi Pellini fazi naj se njihovi grabežljivi prsti iztegnejo še naprej po Gortanovi izmučeni Istri? Saj so nekoč povsod od tod vendar sami zbežali v strahu pred kaznijo za vse, kar so kot okupatorji na tuji zemlji počenjali, potem ko so orožje sami vrgli iz svojih rok!

K skrivnemu razgovoru zapadnih mogotcev o usodi Trsta niso bili pripuščeni predstavniki prizadetega ljudstva. Čemu ne? Ali morda iz strahu pred moralno silo naših argumentov? Ali pa iz podcenjevanja nas samih kljub velikemu deležu, ki smo ga z napori in žrtvami doprinesli k skupni zmagi nad fašizmom? In čemu je bil ta akt potreben? Ali zato, da se namesto v zapravljene afriške kolonije obrne pogled Italije na Balkan, kakor da se socialno zatiranemu italijanskemu ljudstvu tu obeta kruh, ki ga ima doma premalo? Ali zato, da se na tuj račun prenese plačilo za tako malo dragoceno in varno zavezništvo rimske vlade? In to na škodo zavezništva s plačnikom računa?

Narodom sveta za izpolnitev 1946 svečano podpisane pariške mirovne pogodbe odgovorni oblastniki hočejo iz njenih čuvarjev postati njeni grobarji. Pokopati hočejo STO na lastno pest, brez ozira na ostale sopodpisnike in našo, pri tem najbolj prizadeto državo.

Lastijo si o nas besedo brez nas. Z ljudstvom slovenske jadranske obale, prekaljenim v stoletni borbi za obstoj, hočejo ravnati, kakor je imperializem vselej ravnal s kolonijalci, ko je z njimi barantal, jih prodajal in izrabljal. Toda podobni poizkusi s Trstom so zadeli na strnjen odpor vseh Jugoslovanov in poštenjakov vsega sveta. Kako bi naše ponosno ljudstvo moglo pljuniti sebi v obraz in pristati na to, da se na tržaškem ozemlju nadaljuje z genocidom tam, kjer je z borbo ljudstva samega in vseh naših narodov bilo s porazom fašizma ustavljeno uničevanje slovenstva?

Organizacija združenih narodov bo postavljena pred izpit: ali bo v našem primeru znala izpolniti svoje vzvišene humane naloge, ali pa bo sama kapitulirala. Vendar ne verjamemo, da bi OZN hotela hoditi po poti svoje neslavne prednice — Društva narodov. Če bi to hotela, potem bi hotela tudi vse one posledice, ki so narode že nekoč pahnile v svetovni požar.

Verujemo v človeštvo in zato verujemo v zmago naših pravic in v varno bodočnost našega ljudstva povsod, kjer skozi stoletja živi, dela in trpi ter hoče živeti.

Fran Roš

NAROD, ki se je odločil svobodno živeti, JE NEPREMAGLJIV

Naša borba za Trst je obenem borba proti imperializmu, za svobodo in neodvisnost malih narodov, je torej dosledno socialistična borba. Komaj nekaj let je tega, kar so našo zemljo in naše ljudi uničevali italijanski in nemški fašisti in že moramo ugotavljati, da so angloameriški mešetarji v svoji finančni igri to sveto, z našo krvjo namočeno zemljo spremenilili v navadno borzno vrednoto, saj jo hočejo izročiti italijanskim neofašistom. Slovenci smo v njihovih očeh še vedno manj vredno, nedržavotvorno ljudstvece, »zgodovinski gnoj«, tisti del Slovanov, ki jim je usoda namenila suženjstvo, »liričen« narod, ki ima potrebe le po »notranji« svobodi itd. Ta narodič je utrpel sam 120.000 smrtnih žrtev v boju proti fažizmu, tudi za koristi Anglo-amerikancev, 120.000, to je skoraj toliko, kolikor je imela v drugi svetovni vojni smrtnih žrtev Amerika na vseh bojiščih. To je sorazmerno stokrat več, kakor sta jih dala oba velenaroda skupaj.

Zato ni čudno, če nam je ob nezaslišani krivici ZVU oz. obeh imperialističnih vlad, prekipel žolč. Trdno smo prepričani: narod, ki se je odločil svobodno živeti, je nepremagljiv. Majhni smo, a s to voljo silni, razumni, sposobni, v jedru nezmotljivi. Danes je naša naloga, da s to voljo onemogočamo krepitev mednarodne reakcije, ki s pomočjo dovčerajšnjih Hitlerjevih in Mussolinijevih hlapcev skuša doseči svoje strateške cilje. Eden od njih je Trst. Brezobzirno so tu, na naši rodni zemlji, poteptali demokratična načela in prevzete mednarodne obveznosti, podpirajo pa fašistične in klerofašistične elemente, vse baje zaradi komunistične nevarnosti. Le zakaj so potem l. 1915 Italiji obljubili Dalmacijo in ji z Rapallom izročili pol milijona Slovanov v narodno in gospodarsko uničenje?

Naš boj za Trst je pred svetovno javnostjo vse stvari postavil na pravo mesto. Italija v Trstu, to pomeni pohod italijanskega imperializma na Balkan, z drugo besedo fašizma. Mussolini je nekoč v parlamentu na vprašanje, kaj je država, odgovoril: »Država, to so karabinerji.« Te besede so grozno ogrodje tiste fašistične realnosti, ki je o njej dejal isti Mussolini: »Mi smo ustvarili mitos. Mitos je vera in vera je strast. Ni potrebno, da bi bil resnica.« Res, ni potrebno, da bi bil — resnica! Italija je že okusila, kako se prodira na Balkan in kako se odtod beži. Letos je tega ravno 10 let! Naj si to Italija prikliče v spomin in naj ostane tam, kjer je.

T. O.

TRST - največje slovensko mesto

Na vabilo tov. uredništva beležim k ne- ozir. premišljeni okvari naših naravnih in pogodbeno zajamčenih pravic to-le kratko izjavo:

Na svoji obali Jadrana prebivajo Slovenci stalno kot domač avtohton rod dobrih 1200 let, čudovito čistokrvni. Ko so se v sedmem stoletju preseljevali od severovzhoda v naše pokrajine in se naseljevali, so prodirali do morja, ki jih je, kakor vse narode, silno privlačevalo. Na kopnem ob morju so kmetovali, obenem so postali ribiči in mornarji, vse to kakor še danes. Poezijo morja so zajeli v narodno pesem, n. pr. o »Lepi Vidi«. Spoznavali so svet, ohranili pa narodno čistost in budno stražili in čuvali svoj dom in domačo posest pred tujcem. Ob morju in v zaledju so zrasla slovenska naselja s slovenskimi imeni — do danes, v vsem gorenjem kotu Jadrana od Benetk do konca Istre. Samo tik ob morju so prišedši z one strani morja, po poslih in po potrebi se na nekaj mestih vsedli, a ne strnjeno, Italijani; celotne slovenskosti ozemlja to ni motilo in ne — moti.

Leta 1382 je pridobila Avstrija Trst in ga je obdržala do svojega konca 1918. S Trstom je dobila izhod na morje. Tako je v 19. stoletju ogromno pospešila z graditvijo monumentalne Južne železnice, dvotirne, Dunaj—Maribor—Celje—Ljubljana—Trst. Ker je bil Trst prosta luka, je potegnil nase promet osrednje Evrope. Trst se je svobodno, orjaško razvil in je Slovence vsestransko privlačeval od služkinj do vsakovrstnih podjetnikov in inteligentov. Obenem je postal poleg Ljubljane in Celovca tretje slovensko kulturno središče, večkrat z vodilnimi možmi (dr. Rybař, dr. Wilfan). Vzporedno z njim je živo nastopala Gorica, vsa v območju slovenstva (dr. Tuma, Gabršček). Ko sem 1910-11 bil v Gorici prvi gimnazijski ravnatelj, so v mestu (vsa okolica globoko v Furlanijo je bila itak slovenska) pri občinskih volitvah dobili Slovenci več glasov kot Italijani, ki so si opomogli le z glasovi nemškega uradništva. Ko se je ob prehodu v naše stoletje snovala slovenska univerza, se je z vso resnostjo predlagalo, naj ji bo sedež ne dolga vas Ljubljana, ampak svetovni Trst, največje slovensko mesto. Slovencev so tam našteli 80.000, samih naprednih, politično zavednih, trdnih ljudi. O kaki premoči Italijanov ni bilo govora. Porazen za Slovence pa je bil nastop Italijanov po zlomu Avstrije, ker so kot plačilo za izdajstvo prejeli v mirovni pogodbi naše ozemlje do vrha Triglava; to ozemlje so hinavsko zasužnjevali do druge svetovne vojske, do herojskega pokreta partizanov.

Kot plačilo za drugo izdajstvo pa naj dobe zopet dragocen kos našega zdravega telesa? In to s pomočjo naših dozdevnih prijateljev, hraniteljev? Nikoli! Do dna duše nas pa žali in užali način, kako se to naj zgodi, daleč je od fair plaly. Ugibali bomo in uganili, na kako našo slabost so računali, ko so to tvegali. Ako pa so njihove stotine milijonov prebivalcev prezirno gledale na naš atomček, naj pazno se zavedajo, s kako orjaško silo se atom v veščih rokah razpoči. In naš atom že poka...

Dr. Jos. Tominšek

Vatikan - agentura italijanskega imperializma

Papež Pij XII. se je pridružil italijanskim irendentistom, ker ni mogel stati ob strani ob »radostnem dogodku«. V razgovoru s tržaškim županom Bartolijem je spričo »vesele vesti o Trstu« izrazil nado, da bodo prišle prav tako »radostne« vesti tudi o vsej Istri. Papež je blagoslovil tržaške sinove, potem pa je dodal, da je s tem mislil tudi na »sinove vse Istre«. Tem papeževim željam se je pridružila tudi vatikanska Katoliška akcija, ki je prav tako izrazila upanje, da bodo predeli Istre izročeni Italiji.

Sovražnik naših narodov, vrhovni pobudnik in zagovornik fašističnih in ustaških zločincev, italijanski Vatikan, si ni mogel kaj, da ne bi pozdravil sramotno dejanje zapadnih vlad. S tem je še enkrat docela jasno pokazal, da je vrhovna ustanova katoliške cerkve navadna agentura rimskega imperializma, danes prav tako kot včeraj, ko je služila Mussoliniju in njegovim zločinskim pohodom.

Organizacije SZDL pred volitvami

Predvolilne priprave

so se povsod sprevrgle v demonstracije proti krivični rešitvi tržaškega vprašanja

Te dni se vršijo v Celju in po vsej celjski okolici zbori volivcev. Na njih prihaja povsod do izraza veliko ogorčenje proti krivični rešitvi tržaškega vprašanja. Ta dogodek je tako kriviten, da ga naši ljudje, ki predvsem ljubijo resnico, obsojajo ob vsaki priliki, kadar se sestanejo. Takšno vzdušje vlada na vseh zborih volivcev in ponekod se sprevrže v pravcato demonstrativno zborovanje.

Zaradi tega so vsa ostala vprašanja, o katerih bi se morali volivci predvsem pogovoriti, potisnjena nekoliko vstran. Volivci se predvsem zanimajo za pravilno izbiro kandidata, ki bo znal zastopati njihove težnje in so pri izbiri zelo kritični. Razgovori se sučejo več ali manj tudi o raznih gospodarskih vprašanjih in o lokalnih problemih njihovega kraja.

Volivci Dolgega polja so izbrali kandidate

V torek zvečer se je v dvorani AD Kladivarja zbralo k zboru volivcev terena Dolgo polje nad 170 ljudi. Lepa udeležba je rodila tudi živahno razpravo o kandidatih za republiško skupščino, dočim so bili volivci enotnega mnenja, da naj Celje v zvezni skupščini zastopa dolgoletni borec za pravice delavskega razreda in naš rojak tov. Franc Leskošek-Luka. Prebivalci terena Dolgo polje so za republiško skupščino predlagali naslednje kandidate: Vrabič Olgo, Božič Stanka, Fedor Gradišnika ter Marico Frecetovo. Kandidacijska komisija pa je nato predlaga zboru, da naj sprejme kandidaturo le dveh predlaganih in to sekretarke MK ZKS Olge Vrabičeve ter kmeta s Polul Stanka Božiča. Predlog kandidacijske komisije in njeno utemeljitev so volivci z razumevanjem sprejeli.

V razpravi so volivci ostro obsodili odločitev vlad ZDA ter Velike Britanije o prepustitvi cone A ter Trsta Italiji. Prav tako so obsodili še izjavo papeža Pija XII., ki jo je dal tržaškemu županu Bartoliju, želeč, da naj bi bila za Trstom k Italiji čimprej priključena še Istra.

Nič manj ogorčenja ni šlo na račun nekaterih celjskih špekulantov, ki si polnijo zalogo živil in ne pomislijo, da zaradi tega marsikatera mati morda ne bo takoj mogla dobiti kilogram sladkorja ali masti, ki bi ga potrebovala za svoje otroke. Volivci terena Dolgo polje so med drugim sklenili tudi to, da bodo zlasti člani SZDL pomagali ženam, katerih možje so bili poklicani na orožne vaje in to pri ureditvi najrazličnejših zadev, ki jih mora opraviti v jesenskem času vsaka družina. Pri tem so mislili na to, da jim bodo pomagali pri nakupu kurjave, krompirja, jabolk in podobno.

Na zboru volivcev proizvajalcev v Tovarni emajlirane posode v Celju je govorila tov. Olga Vrabičeva. (K poročilu v prejšnji številki našega lista.)

Udeleženci zbora volivcev proizvajalcev v Tovarni emajl. posode v Celju

(K poročilu v prejšnji številki našega lista.)

Zbor volivcev na Jožefovem hribu

V sredo je bil zbor volivcev 13. volilnega območja na Jožefovem hribu. — Dvorana v Tovarni perila je bila do zadnjega kotička napolnjena z zborovalci. Tovariš prof. Aškerc je v lepo zasnovanih besedah podal poročilo o političnem položaju z ozirom na samovoljno odločitev ZDA in Velike Britanije, da se Trst in cona »A« izročita Italiji. Poročal je tudi o komunalni dejavnosti MLO.

Nato je bil razgovor o kandidatih za poslance za zvezno in republiško skupščino. Za kandidata za poslanca v zvezno skupščino je bil predlagan narodni heroj Franc Leskošek-Luka. Zborovalci so ta predlog soglasno in z velikim odobravanjem potrdili. Za kandidate v republiško skupščino pa so bili predlagani tovariši: Albin Medved, predsednik OSS, Franc Pirš, načelnik sekcije za vzdrževanje proge, in Stane Jezernik, uslužbenec v Cinkarni. Tudi predlog za te kandidate so zborovalci potrdili.

Zborovalci so sprejeli še resolucijo Izvršnemu svetu LRS glede rešitve tržaškega vprašanja.

Po končanem zboru so odšli navzoči v mesto, kjer so manifestirali za pravično rešitev tržaškega vprašanja.

M. Č.

Iz Celja...

Obisk delegatov jugoslovanskih mest v Celju

Po končani mariborski konferenci jugoslovanskih mest je obiskalo 90 delegatov Celje in si ogledalo našo industrijo, komunalno izgradnjo ter kulturne znamenitosti.

Po sprejemu v Mestnem gledališču, nad katerim so bili delegati navdušeni, so si v skupinah ogledali Tovarno emajlirane posode, Železarno Štore, Javno bolnico, Mestni muzej, izkopanine v Šempetru, mestni park, novo otroško igrišče, Ljudski magazin, gostilno Branibor, gradnjo stanovanjskih blokov, nove ceste, stadion Borisa Kidriča itd.

O vsem so se delegati izrazili zelo pohvalno ter so čestitali Celju k velikemu napredku.

V poznih popoldanskih urah so se gostje odpeljali v Rogaško Slatino.

Ob tej priliki sta v razgovoru s predsednikom MLO Celje Jermanom podala pohvalne izjave o napredku našega mesta predsednik MLO Reke Jardas in beograjski delegat Djoković. Poročilo o razgovoru bomo objavili v prihodnji številki.

Spet nepotrebna potrošniška mrzlica

Z NEPREMIŠLJENIM NAKUPOVANJEM LAHKO POTROŠNIKI SAMI POVZROČIJO NEREDNO PRESKRBO. — ŠPEKULANTI BODO KAZNOVANI

Zadnje dni je zavladala spet potrošniška mrzlica. Tokrat so ji povod mednarodni dogodki in pa kakor vedno — nepremišljenost, neumnost in panika, da nekaj redkih špekulativnih namenov ne omenjamo posebej.

Vsa važnejša živila so okvirno kontingentirana ter prihajajo v Celje v določenih razdobjih. In če je določena količina predčasno razgrabljena — bodo trgovine prazne in vsi tisti in teh je ogromna večina, bodo ob redno preskrbo. Žita je letos dovolj, moka redno prihaja, enako velja za sladkor in za večino življenjskih potrebščin. Malo večje težave so z maščobo in s premogom, vendar pa so podvzeti resni ukrepi, da se preskrba s tema dvema artikloma v najkrajšem času uredi.

Vse tiste, ki pa kupujejo blago v večjih količinah v špekulativne namene pa bi opozorili na določilo našega kazenskega zakonika, v katerem je zagrožena zaporna kazen do petih let in ki pravi, da se tako kaznujejo tisti, ki prodajajo nesorazmerno velike količine blaga in vedo, da se blago prodaja v špekulativne namene, enako pa se kaznujejo tudi tisti, ki enako in z istim namenom kupujejo.

Potrošniki, od vas je odvisna nemotena preskrba! Kupujte samo običajne količine živil ter tako preprečite motnje v preskrbi. Organi ljudske oblasti pa bodo podvzeli vse ostale potrebne ukrepe.

Približuje se teden Rdečega križa

Od ustanovitve organizacije Rdečega križa Jugoslavije v mesecu marcu 1944 in ustanovitve RKS v juniju 1944 se v naši svobodni demokratični domovini proslavlja ta dogodek v Tednu Rdečega križa, ki bo letos od 25. oktobra do 1. novembra.

Kot vsako leto bo tudi letos v Tednu Rdečega križa niz kulturno-prosvetnih, zlasti pa zdravstveno-kulturnih akcij, ki bodo posvečene kulturno-prosvetnemu in zdravstveno-kulturnemu dvigu delovnega človeka.

Tudi Mestni odbor Rdečega križa ima namero posvetiti v Tednu RK svojo humano dejavnost našemu prebivalstvu, zlasti socialno šibkejšim. V krajevnih odborih RK bodo razdelili nekaj obleke in perila, ki so jo prejeli od Glavnega odbora RK iz Ljubljane. Mestni odbor RK v Celju je prejel tudi nekaj mleka v prahu, ki pa je namenjeno šolskim kuhinjam v korist socialno in zdravstveno šibkim podmladkarjem RK in protituberkuloznemu dispanzerju za tuberkulozne bolnike.

V okviru zdravstvene dejavnosti je sklican sestanek vseh direktorjev podjetij ter predsednikov sindikalnih podružnic. Na tem sestanku so se seznanili z najbolj perečo zdravstveno problematiko in problematiko higiene in delovne zaščitne službe našega mesta. Z njihovo pomočjo in pomočjo delovnih kolektivov bodo skušali vse pmanjkljivosti in napake temeljito odstraniti.

Nujno bo treba v Celju agitirati za čim večje število prostovoljnih krvodajalcev. Iz statistike, ki jo vodi transfuzijska postaja v celjski bolnici, je razvidno, da se je letos javilo za odvzem krvi le 54 prostovoljnih krvodajalcev in je tako pridobljenih le 15,600 l dragocene krvi. Razen teh je dalo kri še 56 oseb z visokim krvnim pritiskom. Lani je celjska bolnica porabila okrog 750 do 800 litrov konservirane krvi, za katero je plačala krvodajalcem nad 6 milijonov dinarjev. To je ogromna vsota denarja, ki bi se lahko uporabila na drugih področjih zdravstvene dejavnosti v Celju. Druga mesta, zlasti Maribor, Jesenice, Trbovlje, Kranj, so glede prostovoljnega krvodajalstva vzornejša, le Celje s svojo okolico v tem daleč zaostaja.

Mestni odbor Rdečega križa poziva vse človekoljubne prebivalce Celja, da se v večjem številu kot doslej priglašajo na MO RK ali pa neposredno vodji transfuzijske postaje v celjski bolnici tov. dr. Štrausovi zaradi dajanja krvi.

M. Godler.

Velika živinorejska razstava v Celju

V organizaciji Okrajne zadružne zveze Celje so imeli živinorejci celjskega okraja letos že štiri živinorejska premovanja, združena z razstavo živine, sadja in kmetijske mehanizacije. V Slovenskih Konjicah, Šmarju, Šentjuriju in Vitanju smo bili prijetno presenečeni nad kakovostjo živine in dobro rejsko disciplino. Vse prireditve so bile v okviru »kmečkih praznikov« in so močno razgibale ves okoliš, kjer so se takšne razstave vršile. Marsikod so pomenile mejnik za pričetek živahnejšega in temeljitejšega dela v živinoreji. V Konjicah in Vitanju so živinorejci prav na razstavi svoje živine mogli ugotoviti, da bo v naslednjih letih nujno potrebno dvigniti predvsem molznost svojih krav. Saj bo le večja molznost pri kravah odločilna za dobičkanosno živinorejo. Na drugi strani so komisije ugotovile porazno dejstvo, da doslej najboljše živinorejsko središče Šentjur nima dovolj lepega plemenskega naraščaja.

Krava »Gora«, last Kmetijske šole Šentjur, je bila na premovanju v Šentjurju priznana kot »zmagovalka z vencem«. Odlikuje se posebno pa visoki večletni molznosti (3-letno povprečje: 4484 kg mleka!). »Gora« se bo na okrajni razstavi potegovala vsekakor za eno prvih mest!

Živinorejska pospeševalna služba v okraju Celje-okolica in Celju pa mora dobiti še temeljitejši pregled stanja živine na svojem področju. Brez poznanja kakovosti in razvoja živine si ni mogoče zamisliti nikakršnih dobrih pospeševalnih ukrepov.

Zaradi tega bo živinorejski odbor pri okrajni zadružni zvezi priredil v nedeljo, dne 18. oktobra 1953 na prostoru Veterinarske bolnice v Celju na Lavi živinorejsko premovanje in pregled najboljše živine iz vsega svojega področja. Živinorejci bodo prignali in pripeljali okrog 260 glav goveje živine, katero bodo posebne komisije kmetijskih strokovnjakov iz Ljubljane, Maribora in domačinov ocenile in tudi primerno nagradile.

Za vsakega živinorejca kakor tudi za tistega, ki mu je napredek kmetijstva pri srcu, bo ta razstava poučna in nazorna. Zato bo priporočljivo, da kmetijske zadruge organizirajo obisk vseh svojih članov zadružnikov. Prisostvovali bodo plemeniti tekmi živinorejcev kmetijskih zadrug kakor tudi državnih posestev.

Po živinorejski razstavi bo veliko zborovanje živinorejcev z razdelitvijo nagrad in predvajanjem živinorejskih filmov v veliki dvorani okraja Celje-okolica.

Gibanje prebivalcev v Celju

v dneh od 5. 10. do 10. 10. 1953.

Rojenih je bilo 38 dečkov in 43 deklic.

Poročili so se:

Smodej Ivan, železniški nameščenec iz Ponikve-Boletina št. 24 in Gošnik Justina, krojaška pomočnica iz Celja, Partizanska c. 39; Opalk France, transportni delavec iz Celja, Kersnikova 49 in Sinko Frančiška, gradbena delavka iz Celja, Dečkova št. 50; Drame Rihard, krojaški mojster iz Šmarja pri Jelšah št. 1 in Pakiž Ljudmila, šiviljska pomočnica iz Celja, Stanetova 20; Valand Leopold, logar iz Celja, Savinjsko nabrežje in Pasarič Stefanija, nameščenka iz Rogatca št. 62.

Umrli so:

Povalej Stanislav, dojenček, star 2 dni iz Sv. Primoža št. 8; Zalokar Ivanka, dojenček, stara 2 meseca in 26 dni iz Celja, Ostrožno št. 93; Poš Frančiška, gospodinja, stara 55 let iz Rogaške Slatine; Žvipelj Ciril, kovač, star 34 let iz Sp. Rečice; Klemenšek Slavka, poljska delavka iz Tera 68, Ljubno, stara 16 let; Zajc Karl, posestnik, star 44 let iz Radeč 90; Škorjanc Neža, gospodinja, stara 67 let iz Ostrožnega št. 34.

...in zaledja

V DRAMLJAH NEKAJ NI PRAV

Nekega lepega jutra, pred približno 14 dnevi, sem se odločil, da grem v naravo. Vzamem nahrbtnik, v katerega dam skromen prigrizek in korakam, nekako brez pravega cilja, po travnikih proti Ljubečni. Med potjo srečam dve ženici s praznimi jerbasi in ju pozdravim:

»Dobro jutro! Kam pa tako zgodaj?«

»E, pravijo, da rastejo gobe, pa greva pogledat, če bo kaj.«

Ker sem že star gobar, tudi jaz krenem v hosto. Našel sem kmalu nekaj jurčkov in nekaj prav čvrstih ajdovk, kar mi je dvignilo pogum in voljo, da sem kar bredel iz hoste v hosto. Tako sem bil strastno zamišljlen v gobe, da sem se znašel v območju drameljske občine. Ko sem že tu, grem pa v Dramlje, kjer se bom malo odpočil in privoščil nekoliko pravega drameljčana, saj ima drameljsko vino precejšen sloves. Pridem torej v Dramlje, kjer naj bi bilo mojim željam in potrebam zadoščeno. Tu je KZ, šola, matični urad in sedež občine. Od tu imaš krasen razgled na vso pokrajino, ki napravi na vsakega človeka najboljši vtis. Okoli in okoli se razprostirajo hoste z mešanim iglastim in listnatim drevjem, a proti severu je v svoji naravni lepoti vinograd pri vinogradu, kjer klopotci v ugodnih vinorodnih letih oznanjajo bližajočo se trgatev. Letošnje leto je v teh vinogradih tišina, ker je mraz uničil skoraj ves pridelek.

V Dramljah je oko nasičeno z lepoto narave, a malo drugače je s hrano in pijačo. Žal v tem pogledu ni prav ničesar. Ne samo popotni človek, ampak tudi poslovni ljudje, ki imajo posla s tamkajšnjimi uradi, z nevoljo odhajajo, ker ne najdejo lokala, ki bi jim nudil vsaj najpotrebnejšo postrežbo. Vsaka najmanjša vas se danes trudi in briga, da bi privabila čim več tujcev v svoj kraj.

V Dramljah tega ne. Kar se gostinstva tiče, je zadeva v tem sicer prijaznem kraju zelo kočljiva in bi bilo želeti, da se merodajni začno zanimati za stvar, ki vzbuja nevoljo pri domačinih in prišlecih.

V LESIČNEM V VOLILNIH PRIPRAVAH NI PRESLEDKOV

Z volilnimi pripravami smo pri nas dobro napredovali, saj so se sestanki vaških odborov kar vrstili. Vsi so bili dobro obiskani, če izvzamemo Drensko rebro, kjer pa je bila krivda na obveščanju. Živ je bil sestanek na Gubnem. Tam je bilo precej nevolje zaradi razdelitve obnovitvenega kredita. Na vseh sestankih so si osvojili iste predloge in želeli na poslanska mesta osebe, ki so se v ljudski oblasti že izkazale. Na občnem zboru Kmetijske zadruge Lesično na Pilštanju so prav tako želeli v okrajni zbor proizvajalcev človeka, ki je vsestransko dobro podkovan in ki mu bo pri srcu napredek zadružništva na vsem Kozjanskem, ne samo na območju svoje zadruge. Tako so bili pri izbiri precej zgovorni, vendar so se končno sporazumeli za tri kandidate, upoštevajoč predloge ostalih petih zadrug.

V obdelavi je bil tudi neizčrpani kredit obnovitvene zadruge Lesično iz prejšnjih let okoli 200.000 din. Ker ob svoji ukinitvi obnovitvena zadruga tega ni storila, bo sedaj kmetijska zadruga pismeno obvestila prav vsakega pogorelca, da izve, kakšno je njegovo kreditno stanje in če še razpolaga s kakšnim zneskom, pa naj bi bil še tako majhen. Tako je tudi pravilno, da dobi ob razstanku vsak dolžnik svoj računski izvleček. — Pred leti bi se za teh dve sto tisočakov dobilo lepo količino gradbenega materiala. V zadrugi v Kozjem bi zaman povpraševali po kakšnem tisočaku neizčrpanega kredita iz prejšnjih let.

IZ BRASLOVČ

Reakcija na delu!

V nedeljo je bil sklican na Gomilskem predvolilni sestanek, ki pa je bil zaradi premajhne udeležbe preložen na poznejši čas. Sestanka se je udeležilo nekaj nad 20 volivcev od 850. To je sedaj že drugi neuspeli predvolilni sestanek v občini Gomilsko.

Kje je torej vzrok, da na Gomilskem ne pride na sestanek zaželeno število volivcev? Odgovor je enostaven in dovolj jasen: **reakcija hoče v predvolilnem času razbiti enotnost naših ljudi!** To ji deloma uspeva in vsak pošten človek mora to stvar preprečiti.

Zadnji dogodki v Trstu so razburili vse zavedne in pošteno misleče ljudi. Delovni kolektiv Betona je enotno odgovoril na krivično rešitev tržaškega vprašanja. Reakcionarni elementi so ta trenutek izrabili in na vsa usta zakričali, da hočemo vojno. Med njimi so ustvarili takšno psihozo, da so se začeli kar resno zalagati z živili. Posebno »revni« kmetje so si nakupili cele vreče moke in sladkorja. Seveda tega ne morejo storiti delavci, ker njihov zaslužek ni tako velik, da bi si lahko nakopičili več vreč moke in sladkorja. V tem oziru je treba storiti odločen korak in preprečiti takšno kopičenje tistim, ki imajo še svoje žito.

Volivci Gomilskega! Ne nasedajte reakcionarnim elementom, preprečite nadaljnje delovanje tistim ljudem, ki hočejo razbiti našo stvar — socializem.

C.

Volilno gibanje je sprožilo tudi v Braslovčah veliko zanimanje za letošnje volitve v zvezno in republiško skupščino. Kot kandidata za zvezno skupščino sta bila na zboru volivcev predlagana tovariša okrožni sodnik dr. Franjo Omladič in predsednik republiške zadružne zveze Viktor Avbelj. Za republiško skupščino predlagajo tov. Ivana Rančigaja in Franca Nateka.

Partizanska cesta čez Dobrovlje se bliža k uresničenju. Neumorni in nadvse agilni režijski odbor za gradnjo te ceste, ki bo velikega kulturnega, gospodarskega, turističnega, letoviščarskega in športnega, zlasti pa zgodovinskega pomena za Dobrovlje in vso Savinjsko dolino, je že napravil traso in bo v začetku novembra t. l. odprl kamnolom iz odličnega gradbenega kamna in z njim položil temelje za to gradnjo. Podjetja gredo odboru vsestransko na roko. Okrajna cestna uprava daje na razpolago drobilec za kamen, žalski Hmezad orodje, kompresor, traktor in tehničnega nadzornika, ostala podjetja pa podpirajo akcijo moralno in materialno. Delavski sveti imajo v svojih vrstah preizkušene narodnoosvobodilne borce, ki jim je znan vsak greben in vsaka kotlina na Dobrovljah in se še danes spominjajo junaških podvigov dobrovoljskih borcev proti okupatorju. Partizanska cesta naj postane spomenik hvaležnosti onim, ki so darovali svoje življenje za našo svobodo. Tovarna nogavic v Polzeli je dala s svojo milijonsko podporo prelep vzgled delavske zavednosti.

Šolska kuhinja za eno- in obojestranske sirote ter najoddaljenejše učence začne poslovati 1. novembra. Vzdrževali jo bodo kakor doslej občani s prostovoljnimi prispevki.

Kmetijsko-gospodarska šola kot obvezna ustanova za vse 15—17-letne mladince in mladinke prične z rednim poukom dne 1. novembra.

Že zopet moka in sladkor

Do dna srca užaljeni in nad italijanskimi imperialističnimi nakanami proti Jugoslaviji ogorčeni državljani že več dni protestirajo proti kalilcem miru. To je dalo nekaterim nerazsodnim ljudem povod, da že stikajo po trgovinah ter nabavljajo prekomerne zaloge živil »za vsak slučaj«.

Naše zaloge so zadostne in zavarovane tudi za rezervo, kakor je že ob žetvi bilo ugotovljeno. Nepotrebno kopičenje zalog čez mero lahko škoduje našemu zavednemu ljudstvu, ki hladnokrvno, mirno in dostojanstveno gleda na trenutni položaj, ki se suče okrog Trsta.

Zato na dan z imeni vseh tistih, ki hlastajo po trgovinah na račun drugih ter ustvarjajo nepotrebno vojno psihozo! Ne nasedajmo navijalcem, za katere velja pregovor: »Nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito!«

IZ PETROVČ

Pri nas se še vedno ni izboljšalo stanje v pekarnah. Prebivalstvo se pritožuje, da mora čakati večkrat po tri ure, preden pride do kruha. Posebno neprijetno je to za učiteljstvo in druge uslužbence, ki si le s težavo nabavljajo kruh, ker so v času, ko se kruh prodaja, večinoma zaposleni. Nujno je, da merodajni činitelji tako stanje takoj izboljšajo.

IZ SLOV. KONJIC

Po vaseh konjiške okolice je bilo v prvem obdobju predvolilnih priprav vrsto sestankov, na katerih so se volivci pomenili o različnih tekočih vprašanjih. Večina sestankov je dobro uspelo, tu in tam so jih morali sicer ponoviti, najslabše pa je bilo v Bezini, Vešeniku in Konjiški vasi. Toda kje tičijo vzroki za tako stanje?

V Konjiški vasi je na sestanek prišlo le par ljudi, tako da se ni mogel vršiti. Toda ti, ki so prišli, so največ tožili o visokih davkih in podobno, tako bolj po ovinkih pa so priznali, da jih boli še nekaj drugega. Tisto »drugo« pa je, zakaj je zaprt konjiški arhidijakon Tovornik in še nekateri drugi duhovniki. Ne mislim pisati o tem, zakaj so ti zaprti, saj brez krivde pri nas še niso nikogar dali v zapor. Dejstvo pa je, da ima g. Tovornik v tej vasi precejšen vpliv, čeprav vaščani od tega nimajo nobenih koristi. Vprašajmo jih samo, kdo jim je preskrbel električno luč, ki jo v letih, ko je g. Tovornik še imel besedo, niso mogli dobiti. Seveda radi pozabijo, da jim je to omogočila ljudska oblast, ne pa Tovornik in njemu enaki. Lahko pa jim povemo, če se bodo ravnali po njegovem delu, ne bodo daleč prišli. Nekateri celo govorijo, da zaradi visokih davkov ne bodo šli volit. Brez dvoma je to sovražna parola, ki jo je nekdo vrgel med nje, toda tisti nekdo naj bo prepričan, da bodo konjiški volivci 22. novembra dali glasove kandidatom, katerim zaupajo.

Pretekli teden so bili v Slov. Konjicah, Zrečah in Ločah zaključni zbori volivcev v gospodarskih organizacijah, na katerih so za osem odbornikov za okrajni zbor proizvajalcev predložili 22 kandidatov, za republiški zbor tri in za zvezni zbor enega kandidata. Izmed teh bodo volivci imeli dovolj prilike, da na dan volitev izberejo najboljše, po njih pa tudi poslanca v republiški in zvezni zbor. Udeležba pri zborih je bila povsod dobra, le v nekaterih podjetjih se je pokazalo, da jih to tako važno vprašanje kaj malo zanima. Drugače si ne moremo tolmačiti tega, da iz občinskega mehaničnega podjetja, ki ga vodi tov. Turk, ni prišel niti eden od delavcev. Upravnik podjetja je bil pravočasno o zboru obveščen, še posebej pa so ga opozorili gradbeni delavci, ki so odhajali na zbor. Na isti zbor pa so lahko prišli gozdni delavci iz Rakovca, ki je od Konjic oddaljen kakih 5 ur hoda. Tudi na sindikalnih sestankih delavcev iz te delavnice jih ni videti in ko so odborniki podružnice obrtnih delavcev tov. Turka na to opozorili, jim je dejal, da imajo toliko dela. Tudi drugod v podjetjih morajo delati, pa kljub temu najdejo čas za reševanje skupnih vprašanj in ob pravilnem razumevanju potreb skupnosti bi ga našli tudi v tej delavnici.

Jesenska setev v okolici Slovenskih Konjic in zgornje Dravinjske doline letos počasi napreduje. Delno tu ovira pozno dozorevanje nekaterih jesenskih kultur (krompir, koruza), nekaj pa tudi vreme. V glavnem so kmetovalci posejali ječmen, manj pa je v zemlji še rži in pšenice. V kolikor bo vreme primerno, se bo zamujeno še lahko nadoknadilo.

Člani splošnih KZ in delavci državnih posestev v okolilci Konjic so imeli v zadnjem mesecu več sestankov, na katerih so razpravljali o bližnjih volitvah za okrajni in republiški zbor proizvajalcev ter o splošnih nalogah v kmetijstvu. Iz svojih vrst so predlagali več kandidatov za okrajni zbor, med katerimi so kmetje in delavci, dočim pa so bili enotnega mnenja, da naj bi okrajni zbor volil direktorja konjiškega državnega posestva tov. inž. Tavčarja za poslanca v republiški zbor. Kot dober poznavalec kmetijstva in njegovih problemov pravijo, da jih bo v tem forumu znal najboljše zastopati. L. V.

ŠMARTNO OB PAKI

Protestno zborovanje

Takoj, ko se je zvedelo, da nameravata vladi ZDA in Anglije prepustiti Trst in cono A Italiji, se je zbralo v Prosvetnem domu precejšnje število naših ljudi, da jasno in odločno povedo, da tako sramotnega mešetarjenja na naš račun nikoli ne bodo priznali. Na zboru je bila sprejeta naslednja zahteva, ki je bila poslana sekretariatu za zunanje zadeve v Beograd: »Zahtevamo, da se s spletkami v Londonu in Washingtonu preneha, kajti ta sklep je za nas vse krivičen in tudi proti pravilom Organizacije združenih narodov. Ne bomo trpeli nobenega barantanja na naš račun! Če je Italija lačna zemlje, potem naj jim Angleži odstopijo svojo zemljo. Mi smo že dovolj žrtvovali za stvar miru. Angležem, Američanom, posebno pa Italijanom lahko mirno in dostojanstveno povemo: Če je kdo upravičen kaj zahtevati, smo to mi, ne pa Italijani. Hočemo pravico in svobodo za svoje ljudstvo, kakor tudi drugim želimo svobodni razvoj in mir v svetu.«

Zbor volivcev vseh podjetij

Dne 8. 10. 1953 je bil sklican zbor volivcev vseh podjetij, trgovin, obrtnikov, pošte in železnice v dvorani Prosvetnega doma. Na zboru so se pogovorili o volitvah, postavili pa so tudi kandidate za okrajni zbor prizvajalcev.

Ker je bila udeležba polnoštevilna, je bilo zborovanje prav živahno. Predlagana sta bila dva kandidata, in sicer tov. Steiner, predsednik Okrajne trgovinske zbornice, in tov. Žohar, vodja Gozdarskega podjetja v Šmartnem ob Paki.

Igralci so svoje pokazali

Zadnjo nedeljo so člani sindikata železničarjev igrali veseloigro »Zdraha nad zdraho«. Tisti, ki ljubijo smeh in dobro voljo, so prišli tokrat na svoj račun. Reči moramo, da smo med igralci opazili več takih, ki bi jih radi večkrat videli na odru. KUD naj jih privabi v vrste svoje igralske družine.

Dela pri graditvi postajnega poslopja napredujejo

Dela pri gradnji novega postajnega poslopja sedaj, ko so bili zabetonirani temelji, hitro napredujejo. Sedaj verjamemo, da bo poslopje do zime pod streho. Bil pa je že tudi skrajni čas, da se je s tem prepotrebnim delom pričelo. Kdaj bodo pričeli graditi novo poštno poslopje? Načrti za to stavbo so gotovi. Upamo, da bo poštna direkcija pokrenila vse, da bodo z gradnjo pričeli vsaj v zgodnji pomladi.

Pričetek tečaja

Gostinska zbornica za okraj Šoštanj je v Šmartnem ob Paki organizirala prepotreben tečaj za gostince. V tečaj bodo prihajali vsi iz okraja Šoštanj, ki si žele pridobiti predpisano kvalifikacijo v gostinstvu. Tečaj se je pričel dne 1. oktobra in bo trajal predvidoma do meseca marca.

ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE, DELOVNI KOLEKTIVI, PODJETJA, ZADRUGE, USTANOVE IN VSI DRŽAVLJANI, PRISPEVAJTE V VOLILNI SKLAD!

Vsa denarna sredstva nakazujte na tek. rač. pri NB št. 601-T-290

Z velikih manevrov JLA

VEZA — ŽIVEC ARMIJE

Enota kapetana S. je odšla na manevrsko področje že v prvi polovici avgusta, opremljena z najmodernejšimi sredstvi za vezo. Uredila si je svoje taborišče sredi gozda, nedaleč od prostora, kjer so se pozneje odvijale »bitke«. Tudi druge enote za vezo so prispele v bližnje gozdičke in jih spreminjale v lično urejena taborišča, posejana s šotori. Šotore so povezovale poti, ob katerih so nastale grede in nasadi. Klopi in mize, izdelane iz vrbovine, so spreminjale nekoč neočiščeno gozdovje v parke. V senci hrastov, ki so skrbno maskirali življenje vojaških enot, je vrelo. Tu so se kovali načrti, vršil se je pouk in praktične vaje, vse v cilju, da bodo naloge, ki so zadane, v celoti izvršene. Rezervisti so kaj hitro sledili pouku in v nekaj dnevih so poznali novo tehniko kot bi z njo opravljali leta. Ozračje je postajalo vedno bolj gosto od pozivov: Sandžak, Sandžak, tu Miljacka! Kako me slišiš? Slišim te odlično, kako ti mene? Veza je bila odlična in vsakdo je s skrbjo poudarjal: da bo le na manevru vse tako kot sedaj.

Sredi septembra pozno zvečer je enota radistov dobila nalogo, da se premesti v središče koncentracije »rdečih čet« onkraj Save. Tam so enoto pričakovali oficirji-sodniki, ki so ocenjevali potek manevra. Naloga je bila odgovorna in vsakdo se je zavedal, da lahko najmanjša napaka povzroči nepravilnosti v izvajanju operacij. Enota se je razšla v bataljone, polke in divizijo. »Plavi« so se nevarno približali. Neke noči je počilo. Nepregledne kolone so se podale na pot, ki je bila naporna, saj so enote morale prekoračiti Savo in v hitrem maršu zasesti prve položaje, oddaljene 45 km. Ni se še zdanilo, že je nepregledna kolona zasedla svoja mesta in pričakovala povelje, da v silnem protinapadu požene v beg »plave«. Deževalo je kot bi se utrgal oblak, toda na resnih obrazih nisi mogel opaziti omahovanja. »Miljacka, tukaj Tara, napad prične čez pol ure«. Nato je zagrmelo iz stotin topov, zemlja se je tresla od hrupa tankov in iz tisočev grl je vzkliknilo: »jurišl« Bojna črta plavih se je zamajala in v silnem naletu so »rdeči« zaorali brazde v njihovo obrambo. Avioni so v nizkem letu redčili vrste »plavih«, ki so bili prisiljeni na umik. Radiopostaje na komandnem mestu in na opazovalnici so neprestano poročale o vsaki posamezni situaciji na bojišču, komandanti so poveljevali, radisti, ki so vrteli generatorje, so se potili. Vse je delovalo kot mehanizem ure. Proti večeru je napetost nekoliko popustila. Komandanti so bili zadovoljni z uspehom in v vročih pogovorih so pozabili na dež, blato in večerjo. Samo v vejevju pod opazovalnico pri radiopostaji radista Ž. je bilo sumljivo tiho, le od časa do časa se je oglasil pozav: »Tara, Tara, tukaj ... Ali me slišiš?« Zaman. Postaja je pokvarjena, ničesar se ne sliši. Takoj v bazo, se glasi povelje, na popravilo. Medtem naj druga postaja deluje v dve smeri, zahtevajte od predpostavljenih rezervo. Čez nekaj minut je že drvel jeep v bazo, oddaljeno desetine kilometrov, kjer je strokovnjak razdrl organizem postaje in iskal napako. Vse je preiskal, premeril, toda napake ni bilo mogoče najti. Polnoč je minila, glave so se še vedno sklanjale nad elektronkami, odpori, kondenzatorji. In ko so pošle že vse nade, je merilna naprava pokazala hibo, ki je nastala že v tovarni pri sestavljanju. Razdreti je bilo treba najobčutljivejši mehanizem in ga pravilno namestiti. Ob treh zjutraj je postaja spet oživela in ob zori, ko je bila fronta v ognju, je postaja že oddajala signale.

R. G.

Celjska turistična ekipa v Sotelski dolini

Na podubo Obsotelskega turističnega društva v Celju se je napotila posebna propagandna ekipa, ki sta se ji pridružila tudi delegata gostinske zbornice za mesto in okolico, v Sotelsko dolino. Najprej se je ekipa pozanimala za gostinske prilike v Šmarju, takoj nato pa je šla v Podčetrtek in si najprej ogledala vrelce tople vode pod pečino v Harinzlaki pri Podčetrtku, ki se od nekdaj imenuje Toplice. Udeleženci so merili toploto vode. Termometer je kazal na površini vode v hladnem oktobrskem dnevu čez 32 stopinj. Takoj nato so povabili na razgovor lokalne faktorje v Podčetrtku, ki so se rade volje odzvali vabilu in tako dokazali zanimanje za turistično bodočnost nekoč tudi turistično znamenitega trga. Ker sta bila zaradi priprav na volitve odstotna predsednik in tajnik ljudskega

Grad Podčetrtek

odbora, so se posvetovanja udeležili občinski svetovalci, nadučitelj Oton Mikulič in drugi predstavniki trga in njegovega gospodarskega ter kulturnega življenja. Ugotovili so, da je potreba napeljati najprej elektriko v trg, nato pa preiskati zemeljske zaklade, ki se skrivajo v tej pokrajini. Ponovni poizkusi za pridobivanje železne rude niso doslej prinesli zaželenega uspeha, sedanja preiskovanja geodetske komisije pa se vrše s pomočjo dragocenih aparatov in že obetajo uspeh. Navzoči župnik Strnad, ki se bavi z raziskavanjem prirodnih lastnosti te pokrajine že več desetletij, je pripovedoval o dosedanjih merjenjih in uspehih, zlasti še o topli vodi pri Harizlaki in njenih 9 izvirih ter njeni zdravilni moči, saj ima v sebi največjo radioaktivnost naših krajev. Zato ni čudno, da se prihajajo kopat v nehigiensko mlako bolniki vse okolice in celo iz Madžarske in se voda izvaža v sodih po državi, največ pač v Zagreb, tako da je moral okrajni odbor v Klanjcu, kamor ta kraj spada, prepovedati celo obisk in razvažanje te vode. Da bi zvedela o namenih okraja Klanjec, se je ekipa podala takoj v Klanjec, kjer so jo sprejeli tajnik okraja, referent za zdravstvo in načelnik gospodarskih zadrug. Zanimanje Zagorcev za to zdravilno vodo je v zadnjem času posebno živo in je okrajni ljudski odbor v Klanjcu sklenil napraviti v bližini vrelcev primitivno higiensko kopališče. Obrnili so se tudi na zdravstveni svet hrvatske republike, da zadevo preišče. Sedaj pričakujejo, da pride v prihodnjem tednu že napovedana zdravstvena in tehnična komisija. Komisijo bodo tudi opozorili na številne vrelce na slovenski strani, na bližino trga Podčetrtek in na njegovo preteklost ter na njegovo možnost razvoja v turističnem smislu. K sodelovanju bodo povabili tudi zastopnike celjskega okraja in turistične organizacije.

Ekipa je bila z rezultati razgovorov zelo zadovoljna v upanju, da bo komisija kmalu prišla in se ozirala tudi na potrebe slovenske soseščine. Spotoma so se oglasili še v Kumrovcu, kjer so izvedeli, da je bil pred nekaj dnevi, takoj po manevrih, v Kumrovcu tudi maršal Tito, kjer je pregledal snujočo se učiteljsko šolo ter se razgovarjal v tamkajšnjem hotelu in ostal več časa s svojimi rojaki. Prav zanimive in rodoljubne podrobnosti o njegovem prihodu in stikih z domačimi kmeti smo slišali, nakar smo se podali še v Olimje, da vidimo napredovanja pri izsuševanju vlažne olimske apoteke in ocenimo škodo, ki še vedno narašča ob propadanju zgodovinskih dragocenih fresk, ko ni za njihovo restavriranje nikoli niti časa niti denarja. Na to je opozorila tudi konferenca v Podčetrtku, ki je sklenila osnovati za potrebe svojega kraja turistično organizacijo, da bo po svoje storila poleg krajevne občine vse za napredek kraja in okolice Podčetrtka.

St.

FILM
„Žena mojih sanj“

Razglabljati o umetniški vrednosti nemškega filma »Žena mojih sanj«, ki ga je pred dnevi predvajala celjski publiki kinoteka, bi bilo na tem mestu odveč. Bolj nas zanima sam pomen predvajanja in vtisi, ki smo jih ob gledanju tega filma dobili in pa obnašanje nekaterih obiskovalcev.

Brez dvoma je arhiv kinoteke dragocenost, ki služi našemu filmskemu naraščaju za pouk in oceno, tako umetniške vrednosti, kot tudi tehnične ob delave filma. Prav tako, vendar v manjši meri pa je zaradi primerjave predvajanje sličnih filmov upravičeno za široko publiko, ki spoznava posebno danes, po gledanju številnih zares dobrih, umetniško dovršenih filmov, vso navlako nacistične ere, ki je našla prav posebno v filmih zelo plodno področje. Napolnjene dvorane nam dokazujejo, da je velik del publike gnala radovednost, kakšno doživetje nam bo nudila popularna Marika Röck s svojimi preteklimi uspehi, drugi del publike pa je napolnil dvorano pod vtisom, dokaj prepričljivim, da je vrednost filma na tisti stopnji, kot ga je v času okupacije in pred njo znala s propagando ustvariti petokolonaška sredina, ki je s plehko, pa tudi banalno vsebino mrtvila v ljudeh občutek za lepoto in umetnost. Ta vtis je donekle ostal v miselnosti nekaterih ljudi, ki pa so sedaj odhajali iz dvorane razočarani, spoznavajoč mizernost nacistične umetnosti.

Toda vse bolj bo bralce zanimalo, da je bilo med obiskovalci nekaj redkih, toda vendar takih, ki so se ali iz principielnosti ali pa iz duševne revščine kar topili ob gledanju. Neka žena, ki živi še v polpreteklosti »rajši ne jé tri dni, kot pa da bi ne videla tega filma«. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki so vzdihovali od »miline«. Tem in takšnim bi veljal kvečjemu izrek: »Blagor ubogim...«

rg.

CELJSKE BODICE
Celjski obrazi

4.

Nečak je pesniškega strica,
ki v Celju gre mu spomenik,
kultura ni mu le kaprica,
prosveti daje polni žig.

5.

Je »dohtar«, toda ne jezični,
čeprav v jeziku je doma,
časte meščani ga pravični
doni hvaležnost mu gorá.

6.

Drevesce je, a ni drevo,
čeprav je korenine prave,
tam za umazano vodó
za celjski trebuh seka glave.

7.

Direktor je in res planinski ptič,
na smelih krilih plavajoč silak,
tenkó mu poje gledališki bič,
v svetovni je politiki veščak.

8.

Solzé in smeh tri desetletja trosi
nam z odra Talije preljuba hči,
kateder poleg desk še v srcu nosi,
ki zvesta v njem gori primorska kri.

9.

Od sotrpinov je odšel,
roké jim v slovo ponudil,
drugje se bo pozimi grel
in se za ljudski blagor trudil.

10.

Ime mu je kot našemu očetu,
a vendar sam je vse premalo svet,
čeprav pravico je krojil po svetu
razsvetljen z vlago, ki jo skriva klet.

Steklarska šola v Rogaški Slatini na dobri poti

Po dogodkih, ki so se v zadnjih mesecih odvijali v steklarni »Boris Kidrič« v Rogaški Slatini, ko je delovni kolektiv stopil na pravilnejšo pot, potem ko je odstranil z vodilnih mest nekatere negativne ljudi, se je tudi odnos do industrijske steklarske šole spremenil.

V tem letu obiskuje to šolo 37 učencev in bo z njimi prenehala kot industrijska šola ter prešla v vajensko šolo steklarske stroke s strnjenim poukom. Seveda pa predvidevajo, da ta zadnja oblika ne bo ostala, temveč da bodo iz vajenske šole, ki ima sedaj vpisanih 39 vajencev, ponovno prešli na industrijsko šolo z lastnimi delavnicami za praktični pouk. Res je, da je bila želja in namen nekaterih ljudi, ki so se nepremišljeno zaletavali v to šolo in niso imeli pravilnega razumevanja, da bi se šola likvidirala, vendar pa je pri nas že tako, da ostanejo take želje spričo našega nujnega razvoja, samo želje in da prodre samo tisto, kar je pravilno in v korist našega razvoja.

Teoretični pouk poteka sedaj na tej šoli normalno. Izven šole so se učenci predvsem vključili v TD Partizan, le škoda, da tu ni resnega dela, čeprav je šola predvidela za tistega, ki bi prevzel sistematično telesno vzgojo pri Partizanu, mesečno 1000 din nagrade.

Takoj v začetku šolskega leta so učenci postavili drogove za električno cestno razsvetljavo. Občina jim je za to delo dala nagrado, tako da so si lahko kupili žoge za nogomet in odbojko. Za lahkoatletiko imajo učenci vse potrebščine in je telesna vzgoja resnično življenjska potreba gojencev in se za njo izredno zanimajo.

Poseben problem je na tej šoli še vedno praktičen pouk. Ta se še vedno vrši v zgodnjih jutranjih urah, vendar pa je v letošnjem letu odpadlo vprašanje mojstrov, katerih se je prijavilo 9, med katere so bili učenci razdeljeni. Vsak učenec bo imel letos eno uro individualnega pouka, ostali del praktičnega dela pa bo opravljal zopet pri istem mojstru, ki ga je učil individualno. Letos torej ne more več poslovodja vzeti učenca in ga zaposliti tam, kjer kdo manjka kot delovna moč. Namesto tega izkoriščanja bo mojster sam zaposloval učence na delovišču, kjer bo učenec ne le samo delal za podjetje, temveč tudi pridobival zase — na znanju. Mojster namreč prevzame vso moralno odgovornost, da bo učenec po svojih sposobnostih vsestransko napredoval.

V steklarski šoli so torej sedaj ob začetku novega šolskega leta na pravi poti. Nadaljnji njen pravilen razvoj je odvisen od marsičesa in od marsikoga, predvsem pa je potrebno pravilno razumevanje, volje ter vsestranske pomoči in podpore. Rezultati tudi pod dosedanjimi težjimi pogoji, ob številnih nasprotovanjih, niso izostali in so torej končni uspehi v bodoče lahko neprimerno večji in koristnejši.

K.

Na planinskih poteh

Če imaš dobrega prijatelja na svojih planinskih poteh, ki razume šalo, si lahko marsikaj privoščiš.

Zgodaj spomladi, ko je bilo vreme za daljše ture premuhasto, mi reče moj prijatelj: »Kaj, ko bi šli v nedeljo na Oljko?« »Zakaj pa ne, če bo le lepo vreme«, mu odvrnem.

Tako smo šli res na Oljko ono nedeljo. Sonce je toplo grelo, dan je bil krasen, razgled s cerkvenega stolpa na Oljki je bil jasen na vse strani, v visokih planinah je ležal še na debelo sneg, navdušeni smo bili nad vzbujajočo se prirodo.

V onem letnem času še planinske postojanke niso dobro oskrbovane, zato je treba, zlasti jedačo, nesti s seboj in si nabasati nahrbtnik.

Seveda, dokler je nahrbtnik poln, ga imaš v časti, ko pa se sprazni, ga položiš kamor je. To priliko sem izkoristil, pa dam skrivaj svojemu prijatelju v nahrbtnik kake 2 kg težek kamen kot »pozdrav z Oljke!«

Prijatelj, vajen težkih bremen, ne opazi, da je nahrbtnik pretežak, dene ga na rame, zadovoljen in navžit gorskih lepot krene z nami vred proti domu.

Kako je doma presenečen, ko pospravi stvari iz nahrbtnika in med njimi najde tudi kamen. Postane maščevalen in si reče: Ne, to ti moram vrniti, saj prihodnjo nedeljo gotovo zopet kam krenemo v planine!«

Šli smo na Lisco. Stara planinska koča je bila še požgana, za novo kočo so bili že postavljeni temelji in del spodnjega zidu.

Oprtali smo si zopet svoje nahrbtnike, pa hajdi na Lisco, hrane je bilo treba zopet vzeti s seboj.

Prijatelj, ki ga je grizla maščevalnost, je prinesel oni kamen s seboj ter ga je med vožnjo v vlaku, ko sem jaz stopil za malo časa na hodnik, vtaknil v moj nahrbtnik, misleč, da ga jaz ne opazujem. Že se je veselil, kako me je potegnil. Med potoma se je ves čas zadovoljno smehljal, misleč, da nosim jaz kamen, vendar se je zmotil.

Ko smo namreč izstopili iz vlaka na Bregu, smo položili nahrbtnike na tla, da slečemo vrhnjo obleko in jo spravimo v nahrbtnik, neopazno sem mu smuknil iz vsojega nahrbtnika kamen v njegov nahrbtnik. Tako je moj prijatelj prinesel zopet kamen na Lisco in se upravičeno jezil, da mi ni mogel do živega.

Naprosil sem polirja, ki je gradil planinski dom, da naj ne pozabi ta kamen vzidati v novi dom na Lisci, kar se je tudi zgodilo. Tako lahko vidiš ta kamen vzidan na levi strani glavnega vhoda v dom kot pozdrav Savinjske doline zasavskim hribom, moj prijatelj pa se je s tem tudi končno spoprijaznil.

Pa drugič še katera!

M.

Razvojna pot Kmetijske zadruge Vransko

Ob splošni reorganizaciji zadružništva so se združile bivše zadruge v kraju: obnovitvena, lesnoproduktivna in NAPROZA v eno organizacijo KZ Vransko. Iz prejšnjih zadrug, ki so bile več ali manj samo trgovskega značaja, je novo ustanovljena KZ stopila na širšo pot dejavnosti z glavnim ciljem dviga kmetijske proizvodnje in socializacije vasi. Ustanovila je delavnice: mizarsko, čevljarsko, sodarsko, šivalnico, brivnico in delavnico za domačo obrt. V letu 1951 je ustanovila tudi usnjarno. Toda zaradi nerentabilnosti je bila prisiljena ukiniti brivnico in šivalnico ter sodarsko delavnico.

Sedaj ima KZ tri trgovske poslovalnice: eno v Prekopi in dve na Vranskem. Razen tega ima sledeče delujoče odseke: kmetijskega, hmeljarskega, živinorejskega, sadjarskega, strojnega, obrtnega, kreditnega, kulturno-prosvetnega, gozdarskega in trgovskega. Ti odseki niso samo na papirju, ampak tudi delajo.

Lahko trdimo, da je KZ na Vranskem v veliko pomoč vsemu razvoju socialističnega kmetijstva. To nam dokazuje uspešno delo vseh odsekov, predvsem pa strojnega, ker njegovi traktorji ne služijo le za prevoz, temveč so polno zaposleni pri kmetijskem delu. Strojni odsek skrbi tudi za zatiranje raznih škodljivcev ter mu je uspelo poškropiti 85% vsega sadnega drevja na svojem območju. Stalno je tudi škropil in zapraševal krompirišča proti koloradskemu hrošču, ki se ob tem ni mogel razviti, čeprav je ravno letos silno napadal tukajšnje kraje. Ob vsem tem pa je KZ morala premagovati odpor nekaterih reakcionarnih kmetov, ki niso dovolili škropiti niti svojega sadnega drevja niti krompirišč, kljub temu, da je strojni odsek zaračunaval samo efektivne stroške, a ostalo je prispevala zadruga. Visoka cena tako ni mogla biti vzrok odporu proti škropljenju, ampak samo nazadnjaška miselnost posamznikov. Hmeljarski odsek skrbi za večkratno škropljenje hmelja, nabavlja reprodukcijski material in hmeljevke, kreditira hmeljarje in jim tako omogoča stalen dvig proizvodnje in svojega življenjskega standarda.

Zadruga je nabavila dva traktorja s priključki in prikolico, več sadnih škropilnic in precej drobnih strojev, katere uporabljajo člani zadruge. Nadalje je kupila bivši prosvetni dom, ki je propadal ter ga preuredila v kino dvorano. Obenem je nabavila nov kinoprojektor Iskre. Največ finančnih sredstev ustvari lesni odsek, ki je tudi od vseh najaktivnejši.

Med člani zadruge se seveda najdejo nekateri, ki pravijo, da nimajo koristi od zadruge. Pri tem svojem godrnjanju pozabljajo, da je zadruga nabavila razne stroje, ki se jih lahko poslužujejo vsi člani po zelo nizki ceni, tako da se konjske vprege skoro nihče več noče posluževati. Da ima zadruga tudi razumevanje do potreb svojih članov, dokazuje že to, ker je iz lanskega čistega dobička razdelila med svoje člane 1 milijon 400.000 dinarjev, obenem je dala samo za elektrifikacijo na svojem območju 600.000 din, a finančno je podprla tudi društva na Vranskem in večje število revnih dijakov. Kadar so člani v finančni stiski, jim ni treba iskati pomoči pri vaških oderuhih, ampak jim zadruga nudi vso pomoč.

Za svoj uspešen razvoj se ima zadruga predvsem zahvaliti pravilno izvoljenemu vodstvu. V tem vodstvu se je zlasti odlikoval tov. Jurak Maks, predsednik in upravnik, ki pa se je 29. septembra t. l. smrtno ponesrečil pri prometni nesreči. Upajmo, da tragična smrt požrtvovalnega vodje ne bo omrtvila zadruge, ampak da bo članstvo znalo najti v svojih vrstah človeka, ki bo nadaljeval uspešno delo preminulega upravnika in vodil zadrugo k novim uspehom.

-z-

ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE IN VSI VOLIVCI, SEGAJTE PO BLOKIH VOLILNEGA SKLADA!

Javna zobna ambulanta na Polzeli

S 1. oktobrom 1953 bo začela poslovati Javna zobna ambulanta na Polzeli.

Tako je Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko OLO Celje-okolica oziroma Okrajni zdravstveni dom začel socializirati zadnjo postojanko zdravniškega okoliša, ki je bila še privatna ordinacija. Zadnji dve leti pa zobarja na Polzeli sploh ni bilo ter so bolniki morali iskati pomoč v Šempetru, Preboldu in Žalcu ali celo v Celju.

Socializacija zdravstvene službe na Polzeli se vleče že iz leta 1946 za časa bivše filiale DSZ. Bilo je že nekoliko prilik, da se z adapcijo primernih prostorov spravijo pod streho vse ustanove, vendar zaradi premalega zavzemanja lokalnih činiteljev do tega ni prišlo. Od leta 1949 dalje pa so bile potrebe v ostalih predelih okraja nujnejše.

Vendar s tem se ne smemo zadovoljiti. Stremeti moramo za tem, da se na Polzeli prične z gradnjo stavbe na primernem prostoru, v katero se bodo nastanile vse zdravstvene ustanove: splošna ordinacija, zobna ambulanta in materinska posvetovalnica. Tudi problem stanovanja za zdravstvene delavce na Polzeli se mora rešiti.

Da imajo sedaj vsaj Javno zobno ambulanto, gre predvsem zasluga Tovarni nogavic in pa občinskemu ljudskemu odboru na Polzeli.

F.

Iz sodne dvorane

NEPOBOLJŠLJIVI DOLGOPRSTNEŽ

47-letni Verlek Avgust, delavec brez stalne zaposlitve in stalnega bivališča, je bil zaradi tatvine že večkrat obsojen. Ko se je po prestani kazni vrnil iz zapora, je svojo tatinsko obrt nadaljeval. Slokan Valterju v Trbovljah je v stanovanju ukradel 1 ročno uro in vžigalnik, v skupni vrednosti 4300 dinarjev. Nepoboljšljivi dolgoprstnež je bil pri okrožnem sodišču v Celju obsojen na 8 mesecev strogega zapora.

BREZ DOVOLJENJA JE ODŠEL PREKO DRŽAVNE MEJE

Ivan Kukovič iz Košnice pri Celju. Meseca avgusta se je zopet vrnil v Jugoslavijo. Zaradi kaznivega dejanja prepovedanega prehoda čez državno mejo je bil pri okrajnem sodišču v Celju obsojen na 2 meseca zapora.

SPEČEMU VZEL KOLO

Horvat Viljem je zraven svojega kolesa ob cesti v Pečovniku zaspal. Priliko je izrabil L. V. iz Pečovnika, vzel Horvatu kolo z aktovko, zračno sesalko in žepni nož, v skupni vrednosti okrog 12.000 din. L. V. je bil obsojen na pet mesecev zapora. Kazen pa mu je sodišče odložilo za dobo treh let.

Telesna vzgoja in šport

ODRED : KLADIVAR

V torek, 20. oktobra ob 15.15 uri bo na Glaziji odigrana najzanimivejša nogometna tekma sezone med domačim Kladivarjem in kompletno enajstrico slovenskega zastopnika v I. zvezni ligi Odreda iz Ljubljane. Odred nastopi z enajstorico, ki je v nedeljo porazila enajstorico državnega prvaka Crveno zvezdo iz Beograda. Gotovo je to najznačilnejša zmaga Odreda od njegovega obstoja, ter priča, da je moštvo doseglo izredno formo. Domači Kladivar bo odigral to tekmo s svojim stalnim moštvom, ki bo to nedeljo igralo v Borovu prvenstveno tekmo s tamkajšnjim Slavenom. Pridite in podprite domače fante, da bodo dosegli kar najboljši rezultat!

PRED ZAKLJUČKOM MOSTVENEGA TEKMOVANJA V NAMIZNEM TENISU

Že v zadnji številki našega lista smo poročali o moštvenem tekmovanju sindikalnih podružnic mesta Celja v namiznem tenisu. Takratna ugotovitev, da je že prva polovica tekmovanja prinesla nešteto presenečenj, se je v zadnjem delu turnirja uveljavila še bolj. Moštvo Celjske tiskarne, ki je po prvem delu turnirja veljalo za favorita, je v drugi polovici dvoboja popolnoma odpovedalo in izgubilo kar pet srečanj. Podobno se je zgodilo z ekipo Ljudskega magazina, ki ima že tudi pet izgubljenih dvobojev. Zato pa se je med glavne tekmece za osvojitev prvega mesta vrinilo moštvo Betona Celje, ki je izgubilo le dvoje tekmovanj, in to proti Tovarni emajlirane posode s 3:5 ter novinarjem s 4:5. Igralci Betona so presenetili v dvoboju Narodno, ki so jo premagali s 5:2. Ne glede na ta poraz se je moštvo Narodne banke zasluženo uveljavilo med trenutno prvo četvorico. Ni dvoma, da bo v skupini najboljših tudi ostalo. Narodna banka je dosegla pomemben rezultat še v dvoboju s Tovarno emajlirane posode, ki jo je premagala s 5:4.

Pred zaključkom turnirja, ki bo še v tekočem tednu so na vrhu tablice štiri moštva z dvema izgubljenima dvobojema, in to: Beton Celje, Novinarji, Tovarna emajlirane posode ter Narodna banka. Zanimivo je to, da so novinarji vse te tekmece odpravili z naslednjimi rezultati: Narodno banko s 5:2, Tovarno emajlirane posode s 5:2 ter Beton s 5:4.

Kakšen bo končni vrstni red udeležencev tega uspelega turnirja, bodo pokazali zadnji dvoboji, vsekakor pa se vrstni red na vrhu ne more bistveno spremeniti.

Kakor moški, tako so tudi ženske ekipe že pred koncem turnirja. Ne glede na rezultat dvoboja Narodna banka : Metka, ki bo odločal o drugem, oziroma tretjem mestu, je prvo mesto osvojila ekipa Tovarne emajlirane posode, ki je premagala: Metko s 5:1, Narodno banko s 5:2 ter tiskarno s 5:0.

Nogomet

KLADIVAR : KVARNER — 1:0 (0:0)

Na domačih tleh je v nedeljo pred 3000 gledalci Kladivar slavil svojo prvo zmago v hrvatsko-slovenski ligi proti renomiranemu Kvarnerju iz Reke. Zmaga je bila neoporečna in rezultat res dobre igre, ki je zadovoljila vse gledalce. Nogometaši Kladivarja so v nedeljo sicer pričeli igrati z nekoliko treme, vendar so kmalu uredili svoje vrste in prešli v ofenzivno igro. Obramba je funkcionirala brezhibno, napad se je razigral — pa zopet le do kazenskega prostora, kjer se ni našel odločni strelec. Res je sicer, da so tudi gostje imeli najmočnejše orožje v obrambnem delu moštva z odličnim srednjim krilcem Mrvošem in prav dobrim vratarjem, ki sta pravočasno odstranjevala vse nevarnosti. Do težko pričakovanega gola pa je kljub temu prišlo, in sicer že v prvih minutah drugega polčasa po zaslugi samih gostov, saj je branilec Vlah sam spravil žogo v lastno mrežo. Po tem srečnem naključju za Kladivarja so domačini pričeli še s poletnejšo igro, ki pa ni prinesla nobene spremembe v rezultatu. Kvarner je še enkrat poskušal popraviti svojo napako. Trenutno mlačnost domačinov je izkoristil v polni meri in dobrih 10 minut je gospodaril po igrišču. Vendar tudi napad Kvarnerja ni bil uspešen. Sreča se je skoraj nasmejala Mrvošu, ko je z nekih 30 m odlično streljal prosti strel, žoga pa se je odbila od vratnice. Ker pičlo vodstvo z enim golom še ne odloča o sigurni zmagi, so na bodrenje občinstva zopet prešli v napad domačini in držali v svojih rokah igro vse do zaključnega sodnikovega piska. Vsi streli odličnih napadalcev pa so šli mimo vratnic ali pa so postali plen dobrega vratarja gostov, dva sta sicer obtičala v mreži — vendar jih sodnik Gvardjančič zaradi čiste ofsajd pozicije ni priznal. Kljub pomembni zmagi lahko trdimo, da bi Celjanom pripadla po prikazani igri in velikim številom zrelih prilik pred vrati gostov efektnejša zmaga, izražena z večjim številom golov. Napadalci Kladivarja pa so se v tej tekmi pokazali le kot dobri igralci, ne pa tudi dobri strelci! Poleg rutiniranega Čatra v obrambi, ki je v tej tekmi igral kot v prejšnjih časih, moramo še posebej pohvaliti odličnega mladega Cokliča, ki je poleg tehničnega znanja pokazal največjo mero borbenosti. Našel si ga povsod na igrišču, kjer je delal kot mravlja. Prav v tem ga postavljamo za zgled vsem ostalim mladim igralcem bodisi to v liginem ali v drugih moštvih Kladivarja. Z nedeljsko zmago je Kladivar trenutno v hrvatsko-slovenski ligi od 12-tih udeležencev na 4. mestu v lestvici in najboljši od vseh štirih slovenskih predstavnikov.

Športniki Kladivarja so to srečanje izkoristili tudi za izraz svojega ogorčenja nad zadnjim sklepom Anglo-amerikancev o prepustitvi cone A s Trstom Italiji. Njihova parola, ki so jo prinesli na igrišče pred pričetkom tekme, je dvignila en sam glas vseh 3000 gledalcev, da se s tem sklepom naši ljudje ne bodo nikdar sprijaznili. Po končani tekmi pa je večina gledalcev na čelu z godbo SKUD France Prešeren šla po celjskih ulicah, kjer je v spontanih demonstracijah potrdila naš odločen sklep o nepopustljivosti pri mešetarjenju z našo zemljo in našimi ljudmi.

V nedeljo sta na Glaziji nastopili še dve moštvi Kladivarja. Kladivar B je v izredno slabi igri premagal Usnjarja iz Soštanja z 2 : 0 (1 : 0), mladina Kladivarja pa je še v slabši igri dopoldne komaj dosegla proti Rudarju iz Trbovelj neodločen rezultat z 1:1 (1:0). Čudimo se slabim igram ostalih nogometašev Kladivarja. Ali so le izbranci v liginem moštvu poklicani za dostojno igranje ali lahko to zahtevamo od vseh športnikov Kladivarja? Uprava društva bo morala malo resneje poseči v nezdrave razmere, ki izgleda vladajo v drugih moštvih Kladivarja! Zakaj je n. pr. B moštvo igralo le z 9 igralci in sta pozneje prišla v igro še ostala igralca? Kaj si domišljuje mladinsko moštvo po dosegi častnega naslova — prvaka Slovenije? Ali lahko sedaj z omalovaževanjem gleda na vse nasprotnike? In športni gledalci — ali naj kar tako plačujejo vstopnice, da bodo »občudovali« sprehajanje mladih nogometašev po igrišču? Borbenost je prva odlika vsakega nogometaša, ki jo pa pri mladih ljudeh lahko pričakujemo v največji meri! Z igro kot so jo prikazali mladinci Kladivarja v nedeljo proti Rudarju nimajo pričakovati nobenega uspeha v slovenski ligi, za katero je bilo toliko naporov in dela s strani upravnega odbora.

Od vseh mladih nogometašev lahko pohvalimo le Letnerja in Marzidevška, vsi ostali, zlasti pa Vodeb in Hribernik pa so bili le senca svoje prejšnje zmogljivosti.

Kovinar iz Štor je v Trbovljah doživel katastrofo. Rudar je natresel Štorjanom kar 10 golov.

Nogometaši ŽSD Celja so doživeli v Velenju proti tamkajšnjemu Rudarju grenko presenečenje. Domačini so dosegli efektno zmago kar s 5:0.

Mariborski Železničar, ki se bo po vsej verjetnosti priključil kot 5 predstavnik Slovenije v hrvatsko-slovenski ligi, kjer bo število udeležencev zvišano na 14, je doživel že svoj tretji poraz tokrat proti Aluminiju z 2:3.

Rokomet

SLAVIJA : CELJE — 15:15 (9:8)

Celjani so v nedeljo v Ljubljani le srečno ušli porazu. V zadnji minuti igre so izenačili že izgubljeno bitko. Na pot je šla izredno slaba ekipa — senca nekdanjega slovenskega prvaka. Cast Celjanov je rešil Uršič Dominko, ki je sam dal 8 golov.

Odbojka

Mlada ekipa Partizana iz Šempetra je v nedeljo slavila doma pomembno zmago nad mariborskim Železničarjem s 3:2. Tako so se domačini uvrstili v ožje tekmovanje kot drugi predstavniki mariborske skupine.

Košarka

PARTIZAN SOŠTANJ — novi član lige

Na kvalifikacijskih tekmah v Zagrebu so košarkaši Soštanja dosegli prvo mesto in se s tem zopet plasirali v slovensko košarkaško ligo. Mladim igralcem želimo v tej ligi izbranih moštev več uspeha kot so ga imeli v preteklih letih.

DISCIPLINSKO SODIŠČE NOGOMETNE PODZVEZE

je izreklo sledeče kazni:

Fink Ivan, igralec TD Partizan, Konjice, na podlagi čl. 17. disc. prav. FSJ z ukorom.

Šmid Alfonz, igralec TD Partizan, Konjice, po čl. 27 z opominom.

Bukvič Mijo, član ŽSD Celje, po čl. 28 disc. prav. s trimesečno prepovedjo igranja. Pravico nastopa ima 9. 11. 1953.

Kožuh Marjan, član NK Kovinar, Štore, po čl. 20 z enomesečno prepovedjo igranja. Kazen mu poteče 4. 11. 1953.

Steblovnik Viktor, član TD Partizan, Šmartno ob Paki, po čl. 31 disc.prav. z dveletno prepovedjo igranja. Kazen mu poteče dne 27. 9. 1953.

Koroški večer

bo v petek, dne 16. t. m. ob 19,30 v predavalnici učiteljišča. Vljudno vabljeni k udeležbi!

Tribuna

OLEPŠEVALNEGA DRUŠTVA V CELJU

Do poštnega nabiralnika na križišču pri Mestni lekarni je prav težko priti Tu si je postavil prodajalec časopisov svojo mizo, okoli katere se zbirajo kupovalci časopisov, poleg tega pa je še nabiralnik obložen s kamenji in z oblačili. Skrajni čas je, da uprava Okrajne pošte v Celju napravi red na tem mestu, kjer je itak že zaradi velikega prometa gneča na križišču.

»Posebna mesnica« na Tomšičevem trgu, o kateri smo pisali že lani v našem listu, je pričela zopet navijati svojo budilko vsako soboto zjutraj ob 3. uri, ko mesar Gračner z vso silo razsekava pri na stežaj odprtih vratih mesnice meso in kosti, kar traja do pol petih, nato pa zapusti mesnico in se vrača nazaj ob 6. uri, nakar prične z razprodajo mesa. S svojim delom prebudi vsako soboto vse stanovalce na Tomšičevem trgu, zlasti še manjše otroke, ki z jokanjem prispevajo k tej jutranji godbi. Direktorja »Klavnice« Celje prosimo, da ukine to budilko, sicer bo mesar Gračner klican na odgovornost po Odloku o javnem redu in miru na območju MLO Celje, ki velja tudi za mesarja Gračnerja.

»RESTAVRACIJA«

Naslov je malo čuden. Restavracij imamo v Celju precej. Dobrih, slabših in tudi slabih. Toda ni namen teh vrstic ocenjevati celjske restavracije, ki so mimogrede omenjeno v zadnjih mesecih le storile precej korakov naprej. Te vrstice so namenjene dvem starim — oprostite, po mojem mnenju tudi neokusnim napisom, ki na domu OF oznanjajo, da je bila v teh prostorih pred meseci še restavracija.

Ne zamerite. navada je pač taka, da če se nekdo odseli, vzame s seboj tudi napisne table. Čeprav je preteklo že precej mesecev, naj to odgovorni ljudje le store, da prihranijo sodniku za prekrške uvedbo postopka, svojemu žepu pa plačilo denarne kazni.

CELJSKE IZLOŽBE

O celjskih izložbah bi se dalo povedati marsikaj. Nekatere so prav čedne, druge pa take, da naravnost kazijo izgled našega mesta. Tokrat naj bo to samo resen opomin vsem tistim, ki svoje izložbe zanemarjajo. V prihodnji številki pa bomo vse take imenoma našteli.

Znano nam je, da obstoja tudi odlok o estetski ureditvi našega mesta. Ali imamo odloke samo na papirju? Odloke je treba tudi izvajati!

Isti odlok predpisuje tudi, da morajo biti izložbe zvečer osvetljene. Prav bi bilo, da vsi imetniki izložb te zadeve takoj urede, pristojni organi pa naj kršilce kaznujejo, če se ne bodo ravnali po že omenjenem odloku.

RENOVIRANJE CELJSKEGA PERONA

Končno se je le začelo. Peron celjske postaje so pričeli renovirati. Hvala vsem, ki so k temu pripomogli! Ob tej priliki pa bi naprosili vse merodajne činitelje, da se pred namestitvijo raznih napisov, reklamnih objav in raznih omaric malo posvetujejo. Olepševalno društvo je poklicano, da v tej akciji sodeluje in tudi pomaga. Upravičeno pričakujemo, da se bo vodstvo postaje povezalo z Olepševalnim društvom ter da bo celjski peron v bodoče urejen tako, da bo v ponos našemu industrijskemu, turističnemu in socialističnemu mestu.

Gibanje prebivalcev v celjski okolici

v času od 27. 9. do 10. 10. 1953.

Rojenih je bilo 5 dečkov in 8 deklic.

Poročili so se:

Kramer Franc, kmet iz Babne gore in Gajšek Vida, poljska delavka iz Babne gore; Jančič Mihael, cestni delavec iz Tremerja in Cverlin Marija, poljska delavka iz Košnice; Kodba Štefan, poljski delavec iz Gaberja pri Murski Soboti in Slemenšek Ivanka, kuharica iz Reke, LRH; Seligo Anton, poljedelec iz Velikih Rodem pri Rog. Slatini in Drovenik Martina, sobarica iz Rog. Slatine.

Umrli so:

Florjan Franc, tesarski mojster iz Vranskega, star 52 let, Hrobat Zvonko, sin delavca iz St. Ilja pri Mariboru, star 1 leto; Stepihar Alojz, posestnik iz Strmca, star 81 let; Drofenik Marija, rojena Lorber, iz Zgornje Kostrivnice; Anderlič Marija, rojena Sajko, iz Plata pri Rog. Slatini; Slapnik Marija, poljska delavka iz Gradišča, stara 47 let; Svet Jožef, upokojenec iz Ločice ob Savinji; Robič Antonija, rojena Pevec, prevžitkarica iz Sv. Štefana, stara 72 let; Pikl Terezija, gospodinja iz Brode, Vransko, stara 77 let; Prislan Angela, delavka iz Braslovč, stara 71 let; Centrih Albin, šolar iz Gubnega pri Lesičnem, star 9 let; Jug Julijana, prevžitkarica iz Peclja, stara 75 let; Drovenik Jožef, kmet iz Grobelnega, star 48 let.

ALI NI MOGOČE UMAKNITI TOVORNEGA VLAKA IZPRED PERONA OB PRIHODU POTNIŠKIH VLAKOV?

Že večkrat sem opazil, da stoji tovorni vlak na drugem tiru ob celem celjskem peronu. Tako je bilo tudi v soboto popoldne, ko je pripeljal nabito poln vlak iz Ljubljane. Nastalo je grozno prerivanje med obema vlakoma in telovadba preko tovornih vagonov. — Upravičeno se vprašujemo ali ni mogoče umakniti tovornih vlakov izpred perona in izhoda ob prihodu potniških vlakov, predvsem ob sobotah, ko so vlaki nabito polni!

ZUNANJI IZGLED TRGOVINE PRI METKI

Poleg tekstilne tovarne Metka se nahaja špecerijska trgovina, edina na vsem tem območju. Tako daleč je vse v redu. Zunanji izgled trgovine pa je tak, da je vreden javnega zgražanja. Trgovina nosi še vedno napis Industrijski magazin iz preteklih časov.

Upravičeno zahtevamo, da se zunanjost te trgovine primerno uredi, lahko skromno, vendar pa čisto in čedno.

OBJAVE IN OGLASI

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU

Vse Celjane vabimo na predavanje: »Boj primorskega ljudstva za svobodo«. Predaval bo predsednik Društva slovenskih književnikov tovariš France Bevk v četrtek, 22. oktobra ob 19.30 uri v predavalnici učiteljišča. Tudi s številno udeležbo na tem predavanju bomo manifestirali za naš Trst in Primorsko!

OBVESTILO

Na tajništvu za notranje zadeve Celje-okol. se nahajata sledeča najdena dvokolesa:

1 moško dvokolo, svetlomodre barve, brez številke, brez prednjega plašča in zračnic in

1 moško dvokolo, štev. 5102750, črne barve, brez prvega plašča in zračnic.

Lastnike gornjih dvokoles pozivamo, da se v teku enega leta zglasijo pri navedenem tajništvu z dokazili lastništva ter prevzamejo navedena dvokolesa.

V kolikor se v tem roku ne bodo zglasili, bodo dvokolesa izročena državi.

Člane Olepševalnega društva Celje, ki so se prijavili za avtobusni izlet v Koper, obveščamo, da je zaradi nestalnega položaja izlet za enkrat odložen.

PREKLICUJEM krst moje hčerke Jonak Rosvite ter zahtevam, da se takoj črta iz krstne knjige, ker je bila krščena ob moji odsotnosti s privolitvijo moje žene, pod vplivom in pritiskom fanatičnih sorodnikov. — Jonak Radoslav, Celje.

NAJDITELJ DENARNICE, izgubljene 10. X. od Zidanškove ulice — Tomšičev trg, naj vrne samo legitimacije z raznimi papirji. — Uprava Savinjskega vestnika mu takoj izplača 1000 din nagrade.

ABSOLVENTKA EKONOMSKE SREDNJE SOLE išče službo. Naslov v upravi.

PRODAM železni bel emajliran štedilnik s tremi gorilniki in nov električni kuhalnik z 2 gorilnikoma — 220 V in bele brušene marmornate plošče primerne za nagrobni spomenik. — Vprašati Celje, Breg št. 11.

PRODAM posestvo v bližini Košnice, 10 ha gozda, 5 ha obdelovane zemlje ali pa zamenjam v bližini Celja za malo posestvo. Cena ugodna. Informacije Ekopis, Celje, Stanetova 15.

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Dne 18. 10. 1953: tov. dr. Sevšek Maksim, Celje, Ljubljanska c. 36. — Nedeljska zdravniška dežurna služba traja od sobote od 18 ure dalje do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 18. okt. 1953 ob 16. uri: Valentin Katajev: **»Kvadratura kroga«** — gostovanje na Babnem.

KINO UNION, CELJE

Od 15. do 21. 10. 1953: »Kapetan Horatio«, ameriški barvni film

Predstave dnevno ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOM, CELJE

Od 17. do 20. 10. 1953: »Tereza«, ameriški film

Predstave ob 16.15 in 20.15 uri ob nedeljah ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri.

•

Društvo slovenskih filmskih delavcev iz Ljubljane prikazuje dne 16. do 18. 10. 1953 »Sedem let nesreče«, nemški film.

Predstave dnevno ob 16. uri, ob nedeljah ob 10. uri.

Obiščite tradicionalni kramarski in živinski

Urškin sejem v Celju

v sredo, 21. oktobra 1953

Izkoristite ugodno priliko za nakup

IZIDOR HORVAT

10 KAMNOLOM

Jerneja je najprej popadla besnost, da bi ubijal. Takoj nato ga je pa prešinilo kakor razsvetljenje. Olajšanega se je počutil, kakor bi se zvalil kamen razenj. Prisebno je dvignil glavo in suho odločil: »Prav! Tukaj tedaj nimam več kaj iskati. Imejta se, psa!«

Naglo je zapustil kočo.

Šel je. Naj! In še tako hitro je vse mimo. Olajšano se je Tončka kakor mačka vrgla ljubčku na prsa. Krčevito ga je objela. Tega ne pusti. Zamenjava je prebogata, prelepo, predobro ji je tako. Gorela je od zadovoljstva. Z usti je iskala njegovih in mu s prsti grebla po gostih laseh. »Ljuba, tvoja sem... tvoja... S teboj grem... s teboj za vedno... Kamor hočeš... Ljubi me...« je blaženo šepetala.

Grobljarju se je zdelo, da se bajta seseda nanj, da se majejo skale Bele rebri. Stavba, ki jo je s tako skrbjo gradil se podira... »Izpustili so ju!« je kovalo v njem. »In ženska se mi obeša za vrat!«

Pahnil je Tončko od sebe. Potem je neodločno postal. Strah se ga je loteval. Stanka Levca se je bal. V strahu in skrbeh mu je bila ženska odveč. Bila mu je v breme. Oditi, bežati, bežati, zateči se v zavetje, na varno... Vraga, ta cepec mu kar tako prepusti ženo! Da! bi se vsaj trgal zanjo. Kaj neki bo počel z njo? Ne, tako daleč njegovi nameni niso segali. Poigrati se v zabavo in se posladkati v uteho, da — in... in... Nič več! — Kaj če se Skutnik vrne z onim divjakom? — Levec?... Proč! — Ženska s poti! Čim manj napotja...

Preden se je Tončka ovedla, ga že ni bilo. Stekla je za njim. Klicala ga je, rotila, mu grozila in klela. Zaman! Noč je bila gluha.

Izdana!

Vrgla se je na zemljo in krčevit jok ji je stresal telo. Nohte je zarila v zemljo in iz oči so se ji ulile solze, solze obupa, prevare in greha. Občutila je brezdanjo bridkost. Zapuščenost je bila nema kakor samota črne noči.

Grobljar je jadrno pobiral peté. Hudo zasopel se je bodril pred gozdičem: »Še skozi gozdič... Potlej na desno in čez potok...«

»Stoj, falot, izprijeni!« je udarilo ko strela iz jasnega v Groblarjeve samotolažilne spodbude. V hipu je odrevenel, zatem pa hotel bežati. Toda kakor klešče so ga trdno zadržale močne roké. Spet sta si stala iz oči v oči enako močna nasprotnika.

»Grobljar, tvoje grdobije so se nagrmadile v grmado kakor skale Bele rebri. Sama sva. Pomeniva se in poravnajva račune! Poravnajva kakor dva moža, ki si imata kaj povedati. Ne zahrbtno, Grobljar, moško se pomeriva obraz v obraz. Podlo si ravnal z delavci, s Čulkom, z menoj, s Skutnikom, z njegovo ženo in zato zaslužiš...«

Levec je strahovito mahnil — v prazno. Grobljar je odskočil in v begu iskal rešitve. Toda zmanjkalo mu je tal. Zvalil se je po strmini. Potem je zarjovel kakor ranjena zver, da je odjeknilo tja do vasi.

»Pojdite in izvlecite mrcino samopridno,« je obvestil Stanko Vincenca, »pod studencem leži v potoku.«

»Oh-jóu, si me prestrašil. — I, nu, da si se vrnil... In gospod, praviš da leži... Ponesrečil se je...« je mencal Vincenc. »Pa Skutnik tudi? Ej, ej, kdo bi mislil...«

»Ne opletaj, da še tebi ne pretresem malovrednih kosti, kakor zaslužiš. — Idi z ljudmi!«

Grobljarja so zavlekli v barako v kamnolomu.

»Kdo te je?« ga je sprejel Levec. »Govori, da pozneje ne pozabiš!«

»Noge! Moje noge... Boli... Vse me boli.«

»Vest sem hotel izprašati in za hudobije naviti ušesa, pa je strahopetec uskočil in telebnil v potok. — Je bilo tako, Grobljar?«

»Bilo... Je... Je bilo. — Po zdravnika...«

»Možje, slišali ste. Grobljar je našel, kar je iskal. Morda bodo napočili za delavce v Beli rebri lepši dnevi.«

Vzravnano je odšel v noč. (Konec)

VSEM CENJENIM ODJEMALCEM IN PODJETJEM, S KATERIMI SMO IMELI POSLOVNE STIKE JAVLJAMO, DA STA SE LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE CELJE IN TOVARNA POHIŠTVA CELJE ZDRUŽILA V NOVO PODJETJE

SLOVENIJA

LESNA INDUSTRIJA - CELJE

S SEDEŽEM V CELJU, JURČIČEVA ULICA 1

OB TEJ PRILIKI POUDARJAMO, DA BOMO SVOJIM ODJEMALCEM ŠE NAPREJ NUDILI PO KONKURENČNIH CENAH KAKOVOSTNE IZDELKE FINEGA IN NAVADNEGA POHIŠTVA, REZAN MEHEK IN TRD LES, PLEMENITE IN SLEPE FURNIRJE VSEH VRST, KAKOR TUDI RAZNOVRSTNO EMBALAŽO PROSIMO, DA SE ODSLEJ VSI OBRAČATE NA NAŠ NOVI NASLOV